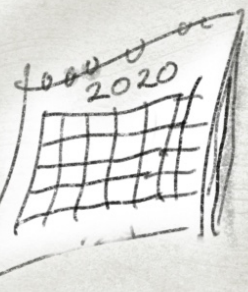

DENTIKKELI

2/2020

Dentikkeli 2/2020

Sisällysluettelo

Päätoimittajan palsta	3
Cursus Regiuksen kuulumiset	4
Cursus Supersumin kuulumiset	5
Cursus Gloriosuksen kuulumiset	10
Cursus Invictuksen kuulumiset	12
Cursus Propriuksen kuulumiset	13
Cursus Dominicuksen kuulumiset	14
Puheenjohtajan pärahdy	16
KuoLO:n korahdus	18
Hammaslääkärin herkkuhetki	21
Vapaa-ajan harrastuksia näppärille hammaslääkäreille	24
Käypähoitovirhe	30
Pieni monilokeroinen rakkaani	38
Sekoilua hammaslääketieteen parissa ympäri maailman	41

Lehden teossa mukana:

Päätoimittaja
Team Dentikkeli

Kansi
Mainokset
Oikoluku
Paino
Painomäärä

Emilia Komulainen
Kalle Hämäläinen, Kalle Karvonen, Joel
Hukkala
Tatu Jämsén
Janika Ala-Jääski
Ella Karjalainen
Grano Oy, Kuopio
50 kpl

Päätoimittajan palsta

Dentinan hallituksen ja Dentikkelin toimituksen toiveita on jälleen kuunneltu, sillä jo kolmannen kerran peräkkäin Dentikkelistä ilmestyy myös toinen painos. Tämä vuosi on ollut hyvinkin erikoinen ja se on vaikuttanut myös Dentikkelin toimitukseen. Olemme kuitenkin saaneet kasattua Dentinan jäsenille painoksen, joka sisältää niin preklinikkalaisille kuin klinikkalaisillekin suunnattuja juttuja. Toivottavasti viihdytte niiden parissa!

Tässä painoksessa mukana ovat myös tietysti kaikkien vuosikurssien kuulumiset aina fukseista pian valmistuviin. Jokainen vuosikurssi on ollut tänä kummallisena vuotena eri tilanteessa opiskeluidensa suhteen, mutta onnistunut silti kahlaamaan vuoden läpi. Kasatessani Dentikkelä kokoon lueskelin samalla muiden kuulumisia ja oli hieno huomata, että kaikki ovat löytäneet tilanteesta myös jotain positiivista. Opiskelut ovat edenneet suurimmaksi osaksi suunniteltua vauhtia ja yhteishenkeä on pidetty yllä, vaikka tapahtumat ovatkin olleet kiven alla lukuun ottamatta muutamia fuksirientoja ensimmäisinä viikkoina.

Jatketaan samaan malliin, huolehditaan omista kurssilaisista ja pidetään denttarihenkeä yllä etänä, kunnes tilanne palautuu normaaliksi. Toivottavasti se tapahtuu mahdollisimman nopeasti, sillä kaikilla on selkeästi paljon odotettavaa koronan jälkeiselle ajalle. Ehkä toinenkin vuosikurssi pääsee viettämään kauan odotettua ensimmäistä opiskelijavappua jo ensi keväänä.

Oman päätoimittajaurani loppupuolella esittäisin vielä tuleville päätoimittajille toiveen, että Dentikkelistä ilmestyisi jatkossakin myös toinen numero ilahduttamaan Dentinan jäseniä ja muita lukijoita sekä ylläpitämään uudelleen käynnistettyä perinnettä.

Ihanaa joulua ja hyvää uutta vuotta 2021 kaikille lukijoille!

Jouluisin terkuin,
Emilia Komulainen HL2
Dentikkelin päätoimittaja 2020

Cursus Regiuksen kuulumiset

Fuksivuosi kulkee hurjaa vauhtia ja paljon on kerennyt tapahtuakin. Kuten arvata saattaa, lukuvuosi ei ole alkanut ihan normaaleissa merkeissä maailman tilanteesta johtuen. Onneksemme alkusyksy oli pandemian kannalta rauhallinen ja erityisjärjestelyjen kera saimme pitää joitain perinteisiä fuksitapahtumia, kuten ensimmäisen päivän starttibileet, kaupunkisuunnistus ja denttarikaste. Vaikka vapaa-ajan suunniteltua ohjelmaa on ollut ehkä hieman vähemmän puhumattakaan etäopetuksen tuomasta kontaktien vähyydestä, olemme silti onnistuneet ryhmäytymään kurssina hienosti. Omat kuninkaalliset sosiaaliset kanavamme ovat aktiivisia ja olemme keskenämme järjestäneet kaikkea pienimuotoista ohjelmaakin (kuninkaallisia salaisuuksia).

Kurssivirkailijoiden valinta oli vuosikurssillemme tänä vuonna varsin jouheva. Kaikkiin tehtäviin nousi joku ehdolle ilman vastaehdokkaita, joten äänestyksiä ei tarvittu. Näiltä osin kukin virkailija on suoriutunut hyvin tehtävästään ainakin allekirjoittaneen näkökulmasta, eli emmeköhän niiltä osin tule pärjäämään.

Harmiksemme olemme hyvin vähän päässeet tutustumaan teihin ylempivuosikurssilaisiin. Siitä huolimatta ihanat tuutorimme, denttarihuoneen vakionaamat ja osa pippaloissamme seikkailevista tähdistä ovat tuoneet sitä kovin kaivattua yliopistofiilistä arkeemme ja toivottavasti jatkossa yhä enemmän.

Me fuksit pärjäämme kyllä, mutta janolla odotamme niitä hetkiä, jolloin pääsemme vihdoinkin kömpimään ulos pienistä ja pimeistä yksiöluolistamme takaisin yliopiston auringonvaloon ja autuaaseen lähiopetukseen tulevien kollegoidemme joukkoon.

Hyvää loppuvuotta ja alkavaa seuraavaa toivottaa: Elias Huuhka, Cursus Regiuksen varaisäntä

Cursus Supersumin kuulumiset

Kulunut vuosi on ollut ilmeisistä syistä kaikille kurssilaisillemme hyvin erilainen. Näin ollen kurssimme kuulumiset välittyvät tänä vuonna haastattelun keinoin. Pidemmittä puheitta, päästetään opiskelijat ääneen:

Juho Ahonen

Mottosi: "Pääpäivä, ei ole vain päivä muiden joukossa."

Paras muistosi edesmenneeltä fuksivuodelta 🍌:
Seminaarimatka länsinaapuriimme.

Miten 2 vsk on pyörähtänyt käyntiin: Kokonaisuudessaan hyvin. Etäopiskelu vähän takkuilee, mutta se ei mahda yllättää ketään. Paljon on koeteltu istumalihaksia sekä Netflixin että opiskelun parissa. Vastapainoksi on kuitenkin tullut urheilua kiitettävästi.

Mitä odotan eniten toiselta vuodelta: Päästä vihdoinkin viettämään vappua.

Korona-aikaani kuvastava tunnusbiisi ja selitys: Easy livin', nimi kertonee kaiken.

Ideani Cursus Supersumin kandijuhlakassan kartuttamiseen: Perustaa poikain kanssa onlyfans-tili.

Vinkki alemmalle vuosikurssille: Muistakaa rentoutua, käyttää käsidesiä ja pitää turvavälit.

Vinkki ylemmille vuosikursseille: Välttää hoitovirheitä ja pysyy terveinä.

Mielipiteesi Dentinan kahvipolitiikkaan: Jatketaan samaan malliin :D

Mikä näistä on epätodennäköisin tapahtuma lähiaikoina:

- a) Aurinko nousee lännestä ja laskee itään
  - b) Suomi voittaa euroviisut
  - c) Cursus Supersum aktivoituu Whatsappissa
- C, lienee jopa mahdotonta.

Selina Paavola

Mottosi: Fake it till you make it.

Paras muistosi edesmenneeltä fuksivuodelta 🍌:
Tapahtumista erityisesti mieleeni on jäänyt pseudosymposium-seminaarimatka. Parasta oli myös se, kun Maiju ja Johannes olivat vielä fuksivuonna piristämässä vuosikurssiamme ennen kuin pakenivat jatkamaan opintojaan muihin maisemiin.

Miten 2 vsk on pyörähtänyt käyntiin: Yllättävän hyvin. Etäopiskelu tuntui alkuun siltä, että ei nyt taas, mutta ihan kivasti syksy on alkanut rullaamaan ja opiskelurytmit löytymään.

Mitä odotan eniten toiselta vuodelta: Eniten odotan hampaan opintoja, joita fuksivuonna ei PAF1 lukuun ottamatta oikeastaan enempää ollut. Olisi myös superkivaa, jos vielä toisen vuoden aikana pääsisi oikeasti koulun penkille.

Korona-aikaani kuvastava tunnusbiisi ja selitys: Me Myself and I, koska korona.

Ideani Cursus Supersumin kandijuhlakassan kartuttamiseen: Strippiklubille vaan mars...no ei vaan. Ehkä me aletaan myymää vessapaperia tai jotain. Tai no toisaalta...

Vinkki alemmalle vuosikurssille: Jos näätte tän ennen tulen ja SORATO 2:n tenttiä niin keskittykää TULEen, SORATO 2:n voi lukea kahdessa päivässä.

Vinkki ylemmille vuosikursseille: Ks. motto.

Mielipiteesi Dentinan kahvipoliikkaan: Ihan hirveästi ei ole Dentinan kahveja tullut juotua tällaisena lähes tulkoon zoomin etäyhteyden kouluttamana preklinikkalaisena, joten en tällä kertaa uskalla ottaa sen suuremmin kantaa asiaan.

Mikä näistä on epätodennäköisin tapahtuma lähiaikoina:

a) Pohjoisnapa sulaa

b) Newtonin lait kumoutuvat

((c)) Cursus Supersum aktivoituu Whatsappissa

Milka Kauhanen

Mottoni: Life fast, die young, pese hampaat 2 kertaa päivässä.

Paras muistosi edesmenneeltä fuksivuodelta: "YMPÄÄRI!!" Muistikuvat siitä reissusta päättyikin sit Juvan ABC:lle....

Miten 2 vsk on pyörähtänyt käyntiin: Ihan hyvin. Tuntuu että fuksivuoden jälkeen tää vuosi ei ole tuntunut niin rankalta. Ikävä on kyllä kontaktiopetusta, ja harmittaa kun osaa vuosikursseista ei ole nähnyt puoleen vuoteen.

Mitä odotan eniten toiselta vuodelta: Että se on ohi ja pääsee klinikkaan.

Korona-aikaani kuvastava tunnusbiisi ja selitys: Aamu alkaa aalla - Juice Leskinen. "Päin helvettiä menee, mutta ei voi valittaa. Rima pysyy paikallaan, kun riman alittaa", eli ctrl+F, ctrl+C, ctrl+V à ja preklinikka suoritettu.

Ideani Cursus Supersumin kandijuhlakassan kartuttamiseen: Salakuljetetaan Denssiä Suomeen ja myydään mustassa pörssissä hammaslääkärien suosittamana.

Vinkki alemmalle vuosikursseille: "Älkää ujostelko puolialastomien kurssikavereiden palpointia. Kyllä teidän pitää uskaltaa koskea potilaaseen, kun se heittää vaatteet pois vastaanotolla" (vinkki lainattu Virpi Tiitulta HL-opiskelijoiden TULE:n harkassa).

Vinkki ylemmälle vuosikursseille: Kaiken voi korvata, paitsi elämän. Ja siihenkin on potilasvakuutus.

Mielipiteeni Dentinan kahvipolitiikkaan: Kyllä juhlamokka moottoriöljyä paremmalta maistuu, mutta se ei tee siitä vielä hyvää kahvia. #löfbergs

Mikä näistä on epätodennäköisin tapahtuma lähiaikoina:

a) Parrakas mies saapuu ovesi taakse ja kutsuu sinut velho-oppilaitokseen

b) Parrakas mies antaa sinulle sormuksen ja kutsuu sinut suureen seikkailuun

((c)) Cursus Supersum aktivoituu Whatsappissa - vahva luotto parrakkaisiin miehiin, heikko luotto omaan vuosikurssiin.

Anni Ollikainen

Motto: Aikainen mato tulee syödyksi.

Paras muistosi edesmenneeltä fuksivuodelta 🍪:
Seminaarimatka Ruotsiin oli kyllä kiva reissu!

Miten 2 vsk on pyörähtänyt käyntiin: Kivahan tätä koulua on käyä kotona sohvanurkasta käsin, vaikka vähän sosiaalista elämää ikävöinkin :(

Mitä odotan eniten toiselta vuodelta: Varmaan samaa mitä kaikki 2019 vuosimallin fuksit eli vappua!

Korona-aikaani kuvastava tunnusbiisi ja selitys: Gasellit: "Mitä mä malagas". Ei mua normaalioloissakaan hirveesti luennoilla näy, nii nyt ei tarvii ainakaa kuunnella kuittailua aiheesta!

Ideani Cursus Supersumin kandijuhlakassan kartuttamiseen: Dentialta pelirahaa ja pitkävetolappua menemään.

Vinkki alemmalle vuosikursseille: Hyvää kannattaa odottaa, kyllä se normaali yliopistoarki joskus alkaa.

Vinkki ylemmille vuosikursseille: Nautitaan nyt, ku ei tarvii elää yliopistoarkee.

Mielipiteesi Dentine kahvipolitiikkaan: En hirveesti koululla hengaile muutenkaan, eli ei väliä, kuha meidän klinikan alkaessa on tarjolla juhlamokkaa.

Mikä näistä on epätodennäköisin tapahtuma lähiaikoina:

- a) Ihminen muuttaa Marsiin
  - b) Trump voittaa Nobelin
  - c) Cursus Supersum aktivoituu Whatsappissa
- Ei pysty valitsemaan.

CuPsus Supersumin virallinen edustuskuva vuosimallia 2020, yritetään ens vuonna sit uusiks. Taiteelliset oikeudet pidätetään.

Cursus Gloriosuksen kuulumiset

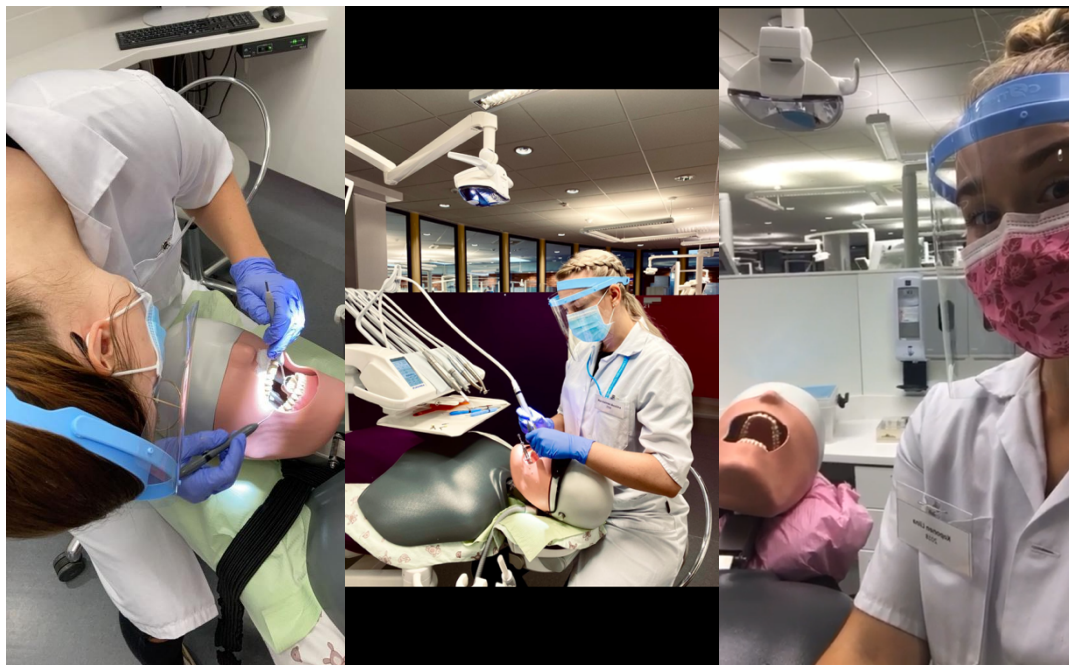
Noniin, on tullut aika taas kuulumisten. Kuten kaikki ovat varmasti tahoillaan tietoisia, myös meidän kurssiamme on käynnissä oleva koronatilanne koskettanut. Keväällä, kun koulu laitettiin säppiin ja etäopiskelut alkoivat, tuntui se alkuun helpotukselta, mutta loppua kohden palautettavien tehtävien määrä tuntui kasvavan eksponentiaalisesti. Ainakin omasta näkökulmasta. Kauan odotettu klinikkastarttikin jouduttiin perumaan ja se vasta vääryydeltä tuntuikin. Varsinkin, kun itse ei ollut vielä toipunut obduktioidenkaan perumisesta (kyllä, joku oikeasti odottikin niitä :D).

Elokuun koittaessa ja koronan edelleen jyllätessä olikin aika palata kouluun. Siis ihan oikeasti kouluun kouluun ja VIHDOIN simulaan! Siinä vaiheessa melkein jo unohtui kevään pettymykset, kun simulan ovet avautuivat ja kallet siellä meitä poloisina odottivat ensimmäisiin paron harkkoihin. Ja siitä se sitten lähti, meidän simulasyksy. Ensin paroiltiin omissa loosseissamme ja kuinka siistiltä se tuntuikaan, kun sai ottaa sirpin pieniin kätösiin ja alkaa metsästäämään kallen suusta mustaa hammaskiveä. Parasta. Kun parot oli paroiltu ja siirryttiin karion maailmaan, avautui taas ihan uusia asioita: poraamista. Ja kyllä sitä sitten onkin porattu. Edelleen jatkui yksintyöskentely omissa loosseissa ja itsenäinen työskentely on tullut hyvinkin tutuksi. Kalle-parat ovat myös joutuneet kärsimään, milloin on ikenet menneet riekaleiksi ja joskus ehkä jollakin saattanut tipahtaa kallen kurkkuun asioita. Ehkä poranterä tai puukiila, joskus ehkä myös hammas... Nyt meillä onkin ollut jo tmd:n jäljennösharkat ja kirran puudutussetit. Alginaattiin ei ole kukaan tukehtunut ja hermovaurioiltakin ilmeisesti on säästyty, mitä voi kai pitää jo jonkinlaisen voittona! Potilaan kohtaamiskurssi on tätä kirjoittaessa vielä kesken ja se on tuonut tähän syksyyn vähän lisää konkreettisuutta. Että siis tässä pitäisi pian osata jotain oikeita asioita sanoakin, oikein motivoiden.

Syksy on ollut kaikin puolin mielenkiintoista ja siistiä, koko ajan tulee uutta asiaa ja nyt tuntuu, että ollaan oikeiden asioiden äärellä. Samalla on mahtavaa, että on päästy tekemään niin paljon itse juttuja. Kurssikavereita on päästy näkemään harmittavan vähän, koska määrätyt parit ja ryhmät ovat olleet kuin kiveen kirjoitettuja. Joten samalla tässä menee terveisiä sille puolen kurssia, jonka kanssa itse olen nähnyt varmaan viimeksi maaliskuussa. Ikävä teitä <3. Samalla on ikävä muitakin denttareita. Ei tässä nyt ihan hirveästi ole päässyt viettämään yhteistä aikaa, puhumattakaan fukseihin tutustumisesta, jota siis ei ole oikeastaan ollut. Mutta fukseillekin tiedoksi, että olette meidän mielissäamme, vaikka me ei teitä nähdäkään! Kuitenkin samalla takaraivoon hiipii ajatus siitä, että tässähän ollaan pian vuodenvaihteen kynnyksellä ja jotain ilmeisesti pitäisi pian osatakin?? Klinikkaan siirrytään tammikuun aikana ja jossain kohtaa sen jälkeen pitäisi meille, SIIS MEILLE, tulla omia potilaita??? Tätä tullaan varmasti vielä muutama kertaan miettimään ja ehkä vähän ahdistumaankin. Kevättä siis odotetaan sekä innolla että orastavalla kauhulla, mutta onneksi on kivojakin juttuja luvassa. Kandijuhlat ovat vielä kysymysmerkin

alla, mutta alustavasti on niistä päästy vähän keskustelemaan. Aika ja korona näyttävät, koska ne saadaan järjestettyä. Toivottavasti kuitenkin ensi vuonna.

Terkuin Eve Astala

Cursus Invictuksen kuulumiset

Cursus Invictuskin pääsi viimeinkin sinne kuuluisiin töi-hin!

Kurssimme taival kolmannella vuosikurssilla lopetettiin huipulla, kun koulun ovet menivät vauhdilla kiinni kandijuhlia seuraavalla viikolla ja ne avattiin vasta elokuun alkupuolella. Koulunpenkille palatessaan jokainen kandi oli unohtanut viimeisetkin rippeet edellissyksyn karion opeista ja poraa piti sovittaa käteen hetki, ennen kuin KRUSIn pilarihionnat lähtivät sujumaan Satu ”kuka muu muka” Korpisaaren johdolla. Maaliskuussa yllättävästä hermolomasta kiitollinen kandi joutui muuttamaan mieltään avatessaan klinikan koneet ensimmäistä kertaa neljään kuukauteen, kun WinHITin sijaan näytöllä näkyi hepreaa. Pääsivät Istekilläkin tekemään töitä, kun jokainen kandi soitti vuoron perään uudet tunnukset kesän aikana unohtuneiden tilalle...

Alkuvaikeuksien, alkusyksyn rästityövuoren (”ehditte hyvin tehdä nämä sitten omalla ajalla!” t. seitsemän kurssin opet syyskuun alussa) ja alkushokin jälkeen klinikkatyöskentely lähti kuin lähtikin sujumaan ja osa väittääkin, että siihen on pikkuhiljaa alkanut syntyymään jo jonkinmoinen rutiini. Yhtäkkiä me olemmekin tilanteessa, jossa kallen sijaan penkissä istuukin aivan oikea potilas, jonka toiveet, vaivat ja kieli pitäisi ottaa huomioon. Vastahan me opeteltiin poraamaan ja mietittiin sitä, miten ihmeessä muka pärjättäisiin siellä lasiseinän toisella puolella! Alun jälkeen tuntuukin aika absurdilta, kun välillä heräämme kesken klinikkavuoron siihen, että höpötämme sujuvasti potilaalle parodontiitin patofysiologiaa tai pyydämme hoitajaa hakemaan Nyström kakkosen suoralla nauhalla - pitkälle on tultu kolmosen alun ”hauki on kala”-tyyppisestä pänttäämisestä!

Tämä vuosi on opettanut kantapään kautta sen, mitä hetkessä eläminen tarkoittaa ja miten itsestäänselvytenä denalahengailuja pidimme. Opiksi on otettu ja viimeisistä opiskeluvuosista (joita koronan takia saattaa tosin tulla useampi kuin alun perin suunnittelimme) otetaan kaikki irti, tarkoittaa se sitten Denalassa palapelien kasaamista kolmen hengen voimin tai etävujen juhlimista.

Cursus Propriuksen kuulumiset

”Kyl mä äkkii jonku paikan tähä väännän, ei mee varmaa ees tiukille”, mietin itsevarmana aprikoidessani, ehdinkö minulle tarjottuun opetusleikkaussalista vapautuneeseen viisurinpoistoaikaan kesken klinikavuoron. ”Olin mää kuitenkin kesällä töissäki, kerran yhen lohkeeman hioin puolessa tunnissa!”, lisään itseni kanssa pääni sisällä käytyyn monologiin rohkaisevasti. Paria minuuttia ennen leikkaukseni alkamista pamahdan hikisenä leikkaussalin ovesta sisään, sillä eksyin jälleen KYSillä. Leikkaussalihoitaja Armi Hartikainen ihmettelee, miten osaan niin hyvin niellä ennen leikkausta minulle määrätyt pillerit kaikki yhdellä kertaa. No, olenhan joutunut rännitettäväksi useampaan otteeseen taannoin preklinikkavaiheessa, ehkäpä se edistää asiaa. Tajuan että operatööri, eli kurssikaverini, on myös roikkunut rännin jatkeena useamman kerran.

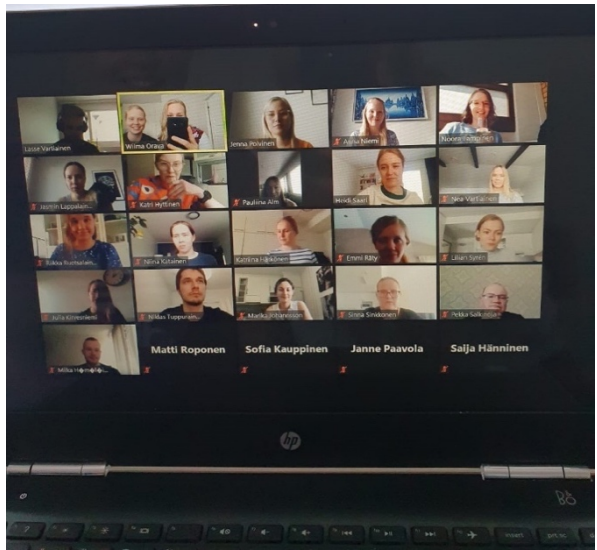
”Ei helevetti”, pohdin Savoksi, sillä murre on alkanut viidentenä opiskeluvuoteni tarrtua minuun potilaideni kanssa käytyjen pitkien motivoivien haastatteluiden myötä. Niissähän on tärkeitä kuunnella kans mitä potilaalla on sanottavaa, ettei anna itsestään liian tärkeilevää kuvaa. Kaveri puuduttaa minut, ja se ei edes jännitä kolmosella käytyjen puudutusharkkojen jälkeen, joissa ensimmäistä kertaa neulaa pitelevät tärisivät kädet onnistuivat löytämään n. alveolaris inferiorini. Pari vuotta sitten jännitettiin ensimmäistä potilasta, ja nyt kaverini poraa minulta tottuneesti luuta viisaudenhampaan tieltä. Poistettu viisurini on tosi erikoisen muotoinen, siitä jaksan innostua, toisin kuin muutama vuosi sitten. ”Mitä välii”, olin ennen klinikavaihetta pohtinut joka kerta kun ylempivuosikurssilaiset opiskelukaverini olivat hehkuttaneet poistamansa molaarin juuren kiemuroita. Nyt ymmärrän täysin, mikä siinä kiinnostasi. En osaa sitä kyllä sen tarkemmin selittää, sori. Poistopäivänä mennään kurssikavereideni kanssa jäätelölle. Olen laittanut herätyksen kaksi tuntia poiston jälkeen, koska tiedän ettei sitä ennen saa syödä edes jäätelöä. Uskallan kuitenkin ottaa ensimmäisen haukkaisun jäätelöstä, kun poistosta on kulunut 1 tunti ja 53 minuuttia, sillä osaanhan jo tottuneena kliinikkona käsitellä poistonjälkeisiä komplikaatioita. Poski on alkuiltaan mennessä ihan hervottoman kokoinen ja saadaan lähipiirini kanssa hyvät naurut muuttuneesta ulkonäöstäni. Joku kysyy, kauanko olen sairaslomalla poiston jälkeen. Hän ei totisesti ole hampaan opiskelija. Seuraavana päivänä peitän turvonneen poskeni, jotta en järkyttäisi lapsipotilastani. Tällaista tää on – viedään toisiltamme viisurit ja jokainen tulee vuorotellen poski turvonneena klinikkaan. Onneksi turvonnut poski käy tosi hyvin silmäpussien kanssa.

Laura Ahonen, HL5

Cursus Dominicuksen kuulumiset

Kierre alkoi ravitsemustieteiden perusteista. Oli loskainen maaliskuu vuonna 2020, vieläpä perjantai 13., kun joukko dominicuslaisia istuimme ruokalassa nauttien tietämättämme yhtä viimeisistä Canthian ruokalan edullisista herkkuaterioista. Näin jälkikäteen muistelen, että ruokana oli omaa ja muutaman kurssitoverinkin suosikkia, Wicked Rabbitin sienimifutäytteisiä ohukaisia, tai sitten aika on vain kullannut muistot.

Viikonloppu häämötti jokaisen mielessä. Tämä viikonloppu olisi lisäksi erityinen, sillä viikonlopun ja tämän sienimifutäytteisen aterian välissä olisi enää viiden vuoden opiskelut päättävä vihoviimeinen tentti ja illalla vielä luvassa tentinkaatajaiset kurssiporukalla.

Viime päivinä oli kuitenkin maailmalta ja ympäri kotimaatakin kaikunut huolestuttavia uutisia. Moni meistä dominicuslaisista mietti, että mikä koronavirus, never heard – mikrobiologian kurssi oli jo kauan sitten läpipäästy ja täten unohdettu. Outo aavistus hiipi silti kanssaruokailijoiden keskuudessa, ja lopulta huhu sai siivet. Tunnin päästä alkava tentti – peruttu.

Siitä lähtien kaikki kiva ja ei-kiva onkin noudattanut samaa kaavaa. Klinikka – peruttu. Opiskelijalounaat – peruttu. HAMSEMien jälkeiset eri yritysten kustantamat illanvietot – peruttu. Vappu – peruttu. Kevätjuhla – peruttu. Kiireetön hammashoito – peruttu. Valajuhla – peruttu. Valajuhlan korvaavat kahvitukset – peruttu. Kurssimökki – peruttu. Hammaslääkäripäivät – lähes peruttu. Lista jatkuu todennäköisesti vielä hamaan tulevaisuuteen, joten mitä ikinä alempivuosisikurssilaisina suunnittelette, perukaa suunnitelmanne saman tien.

Yksi kiva asia tuon kohtalokkaan, mutta herkullisen ruokailun jälkeen sentään toteutui. Ravitsemuksellisesti järkevien ostosten, siiderin ja useamman karkkipussin hankittuamme, vietimme tentinkaatajaisia Apteekkarissa kuin viimeistä päivää. Kuten baari-iltaan yleensäkin kuuluu, tälläkin kerralla huono omatunto iski vasta myöhemmin. Muistan yöllä kotiin kävellessäni ja samalla nihkeän kylmäksi jäähtyneitä ranskalaisia napsiessani miettineeni, että ei olisi pitänyt mennä, nyt se korona tulee. En ollut pessyt käsiäni tuntikausiin. Täysin ansaittua, ajattelin. Tyhmästä päästä kärsii koko kroppa.

Tasan seitsemän kuukautta myöhemmin seison myssy päässä, visiiri ja maski naamalla ja yritän saada henkeä kitkutellessani juurihoidetun alamolaarin juuria ulos tekonivelleikkaukseen menevän iäkkään suusta. Kätsyä on enää kaksi kuukautta jäljellä, ja varovainen toivomus valmistumisesta alkaa kutkuttaa pessimistinkin mieltä. Nyt ajatukset kuitenkin pysyvät keskeneräisessä toimenpiteessä. Hiki valuu päästä varpasiini, hoituhuoneen ilmastointiremontista tuntuu olleen enemmän haittaa kuin hyötyä. Olen silti tyytyväinen visiiriin. Samalla, kun potilaan kasvoille ei valu omaa hikeäni, en myöskään saa naamaani ja tukkaani plakkia etsiessäni puustin ja ekskavaattorin avulla poistettavaa hammasta mömmökerroksen alta. Päätän hiljaa mielessäni jatkaa visiirin ja myssyn käyttöä koronan jälkeenkin ja tinkiä näiden aiheuttamista ulkonäköhaitoista.

Viime aikoina ystäväieni keskuudessa on vallinnut halu kuulla myös positiivisia kokemuksia ja tapahtumia. Kaiken perutun kivan ja ei-kivan keskeltä haluamme siis muistaa jotain hyvääkin. Erityistilanteen aiheuttamat uudet järjestelyt ja keksinnöt voivat olla perusteltuja ja järkeviä jatkossakin. Oletteko koskaan miettineet, miten paljon parodontiittia ja kariesta omista hiuksistanne ja kasvoistanne löytyy kahdeksan tunnin työpäivän jälkeen? Ja palatakseni yölliseen ranskalaistennautiskeluhetkeeni, ei käsien pesu ennen ateriointia jatkossakaan haitanne. Koronavirus kun ei valitettavasti ole ainoa terveyttämme uhkaava mikrobi, vaikka me dominicuslaiset emme ehkä montaa osaakaan enää luetella. Vitosvuotemme jäi kesken ja opinnot alkavat nyt todella käydä vähiin, joten yrittäkää te meidänkin puolestamme nauttia tästä ja tulevista opiskeluvuosista. Kiitos denttariperheelle, nähdään sitten työelämässä!

Anna Niemi 13.10.2020

Puheenjohtajan pärahdyys

Kuin lehdet ulkona puista, ovat sivut almanakasta pudonneet ja vuosi kääntynyt ehtoopuolelle. Vuosi, jota kuvaillessa sana erikoinen on voimakkaasti vähättelyä.

En tiedä uskoiko kukaan, kun tammikuussa kuultiin ensimmäisiä uutisia Wuhanin nuhan leviämisestä, että olisimme vielä vuoden lopussakin keikkuen veitsenterällä koronapandemian suhteen. Vuoden aikana on jouduttu perumaan lukemattomia tapahtumia, hyvästeltä vuosikursillinen valmistuvia kandeja ilman kunnollisia jäähyväisiä, jouduttu seuraamaan opetusklinikan ovien sulkeutumista (ensimmäistä kertaa opetusklinikan historiassa, ei edes lääkärilakko sulkenut ovia aikanaan...), otettu uusi vuosikursillinen denttareita vastaan ja siirretty heidät lähes suoraan etäopetukseen kalmakoiden ruutujen äärelle. Ja yhä joudumme päivittäin miettimään toimintaamme, suhteuttamaan valintoja koronaepidemian leviämisen hallitsemiseksi ja kantamaan huolta opintojen etenemisestä kaiken tämän keskellä.

Vuosi ei ole ollut mikään helpoin ainejärjestönkään kannalta. Vaikka on näyttänyt pitkälti, että hallitus ei ole tänä vuonna tehnyt muuta kuin perunut kaiken, on Dentinan eteen tehty monenmoista tuntia töitä, että poikkeusajankin keskellä voisimme toimia yhdistyksenä. Jokaista vuoden tapahtumaa varten luotiin suunnitelmia, ja sitten niitä joko peruttiin tai muokattiin täysin uusiksi koronarajoitusten vuoksi. Näiltä osin haluan kiittää jokaista hallituksen jäsentä, toimihenkilöä, talkoohommien tekijää ja jokaista, joka arjessa on ylläpitänyt denttarihenkeä omalla toiminnallaan. Jälleen kerran on osoitettu yhdessä tekemisen voima, me olemme yhä denttareita ja meillä on yhä ainejärjestö, joka vain odottaa taas normaaliin toimintaan palaamista. Haluan myös samalla kiittää jokaista, joka toiminnallaan on välttänyt koronaviruksen tarttumista ja leviämistä hammaslääketieteen opiskelijoiden keskuudessa. Opinnot kulkevat päivästä toiseen nuoralla tasapainotellen, mutta tähän asti olemme hienosti noudattaneet niin UEF:in, PSSHP:n kuin ISYYn ohjeistuksia.

Eteenpäin on mentävä, sanoi mummo lumihangessa. Kun kerran ajassa ei taaksepäin pääse, on parempi katsoa tulevaa. Joskus tämä korona-aika on ohi, joskus voi opiskelijat

jälleen kokoontua turvallisesti yhteen ja kohottaa maljaa. Ken tietää, pääseekö seuraava hallitus järjestelemään jo normaalia toimintaa vai jatkuvatko rajoitustoimet? Mutta niin kauan kuin tämä aika jatkuu, on tärkeää pitää huolta yhteisestä toiminnasta ja yhteishengestä koronan sallimissa rajoissa.

Minulle Dentina ja denttarit ovat vuosien varrella tarjonneet toisen perheen. Se on tarjonnut tukea, naurua ja iloa, välillä on väännetty asioita hiki otsassa ja jaksaminen on revitty selkänahasta. Mutta kaikki se on tehty yhteisen hyvän eteen, ja on se ainejärjestötyö antanut minulle myös paljon. Ainakin hetkeksi identiteetin ja tarkoitusta tälle kaikelle hyörintälle.

Minun taipaleeni hammaslääketieteen opiskelijana on kääntymässä loppusuoralle, on tullut aika siirtyä pienempiin pesteihin järjestötyössä. Pitäkää te tulevaisuuden tekijät denttariperheestä huolta ja Dentina pystyssä. Sillä joillekin se on kuin toinen perhe. Kiitos ja kumarrus, Ukkometso kiittää.

KuoLOn korahdus

Tervehdys arvon sisarkandiseuran kollegat! KuoLOn syksy on mennyt varsin poikkeuksellisesti, mutta onnistuneesti fuksirientojen merkeissä. Me saimme omaan kandiseuraamme kaikkiaan 149 uutta innokasta medisiinaria. Uutta KuoLOn kansaa on saapunut tänne Sawon lääkikseen jälleen ihan jokaisesta Suomen kolkasta.

Dentinalla ja KuoLOlla on ollut aina läheinen suhde. Tämä on varsin luontaista, onhan meillä yhteiset juuret (vrt. radix dentis). Aikanaan olemme olleet samaa yhdistystä, josta Dentina on lähtenyt kulkemaan omaa polkuaan. Vaikka polkunne on oma, kulkee se meidän polkumme rinnalla yhdessä samaan suuntaan. Suoritamme prekliinisen vaiheen opintoja yhdessä opintojemme alkutaipaleella. Polkujemme päässä vannomme yhteisessä tilaisuudessa omat (hammas)lääkärivalamme. Vallitsevan koronatilanteen vuoksi syksy on alkanut tällä kertaa valitettavan etäisissä merkeissä, ja valatilaisuuskaan ei toteutunut totuttuun tapaan. Perinteiset yhteiset rientomme teidän kanssanne ovat jääneet pakon edessä järjestämättä. Pukeudutaan toogiin yhteisesti oikein monin kerroin, kunhan se on jälleen mahdollista. Kuten varmasti hyvin tiedättekin, KuoLO on hankkimassa uutta kerhotaloa. Vanhalta rakkaalta Vitriiniltämme minulla on monta hyvää muistoa illoista kanssanne. Mitään ei ole jäänyt hampaankoloon, muistojeni putkistoissa on kultainen reunus. Kutsumme kyllä teidät heti kanssamme ajamaan kovaa, kunhan kauppa on ajettu maaliin saakka ja koronatilannerata on voitettu! Hirveäkin saa silittää. Ehkä pyydämme teiltä apua hammaspesuihin.

Minulle on kerrottu, että tuonpuoleiseen siirtymisestä KuoLOn tuolle puolen, tai siis toisin sanoen, valmistumisesta vasta kaikki alkaa. Toisaalta moni valmistunut kollega muistelee kaiholla opiskeluaikojaan, jotka ovat kuulemma ihmisen parasta aikaa. Me elämme nyt sitä aikaa. Otetaan tästä kaikki yhdessä irti, mahdollisuuksien mukaan ja myöhemmin mahdolltomuuksiin saakka ja luodaan hyviä yhteisiä muistoja. Monet lävitse elämän kantavat ystävyysuhteet (hammas)sementoidaan opiskeluaikana.

Henki hyvänä!

...ja raikkaana hammaspesujen jälkeen

Eemu Väliaho

puheenjohtaja

Kuopion lääketieteen opiskelijat ry, KuoLO

pj@kuolo.fi

Lämpimiä muistoja vanhan kerhotalomme Vitriinin tyhjennysmuutosta! Tehtiin sillain tyhmästi, että käsijarru oli jäänyt päälle ja pari kollegaa luisui vieläpä herkän tunnekuohun valtaan autiota Vitriiniä hyvästellessämme. Allekirjoittanut kytkemässä juuri sydäniskurin johtoja. Ajatelkaapa, vain hetki tuon kuvan ottamisen jälkeen lisää kaasua painettuamme maa petti loiskahdellen kiinteistön alta niellen sen Kuopion viemäriverkostoon ikiajoiksi! Yhä edelleenkin sateisina päivinä voi kuulla sitsilaulujen raikaavan ja saunaseurapeliä aiheuttamat riemun kiljahdukset, jos asettaa korvansa tiiviisti lavuaarin viemäriaukkoa vasten sekä laskee yhteen uudelleen ja uudelleen... Tervetuloa ajamaan kovaa kanssamme mahdollisimman pian!

Hammaslääkäri, me olemme täällä sinua varten.

Monipuolisia työmahdollisuuksia
hammaslääkäreille!

urapalvelut@terveystalo.com
www.terveystalo.com

Terveystalo

Kohti parempaa.

Hammaslääkärin herkkuhetki

Hammaslääkärin työ on pitkälti käsillä tekemistä ja siksi joukossamme onkin paljon esimerkiksi käsitöistä tai leipomisesta pitäviä tyyppejä. Itse leipomisen lisäksi myös herkuttelu on välillä kivaa ja täysin sallittua. Joku saattaisi kuvitella, että hampaiden ammattilaiset, kuten hammaslääkärit tai hammaslääkäreiksi opiskelevat, suojelevat omia hampaitaan niin ettei herkutkaan maistu. Me kuitenkin tiedämme, että eihän se nyt missään tapauksessa pidä paikkansa. Tärkeämpähän on kuitenkin napostelun välttäminen. Tässä olisi siis muutama hyväksi todettu resepti hammaslääkäreidenkin herkkuhetkien varalle.

Omenapiirakka

Pohja:

200 g voita tai margariinia

2 dl sokeria

4 dl vehnä jauhoja

1 kananmuna

1 dl omenamehua

1 tl leivinjauhetta

Täyte:

4-5 omenaa

Kanelia

Sokeria

Laita uuni lämpenemään 200 asteeseen. Sulata rasva kattilassa. Sekoita se sokerin ja vehnä jauhon kanssa murumaiseksi seokseksi. Ota noin 1 dl taikinaa erilleen pinnan koristelua varten. Lisää lopputaikinaan kananmuna, omenamehu ja leivinjauhe. Sekoita taikina tasaiseksi. Kaada taikina voideltuun piirakkavuokaan ja laita omenat päälle. Ripottele omenoiden päälle sokeria ja kanelia ja murusta lopuksi erilleen ottamasi taikina piirakan päälle. Paista piirakkaa 200 asteisessä uunissa noin 25 minuuttia. Tarjoile vaniljakastikkeen tai vaniljajäätelön kanssa.

Vinkki: Saat pellillisen omenapiirakkaa tuplaamalla kaikki ainekset. Ohjeesta saa myös gluteenittoman vaihtamalla vehnä jauhot gluteenittomaan jauhoseokseen.

Maailman parhaat amerikkalaiset suklaapikkuleivät n. 35 kpl

250 g voita tai margariinia
2,5 dl fariinisokeria
2 tl vaniljasokeria
1 kananmuna
1 tl suolaa
2 tl leivinjauhetta
5 dl vehnä jauhoja
150 g Fazerin tummaa Blocksuklaata
100 g Fazerin valkoista Blocksuklaata
100 g Fazerin sinistä

Vatkaa huoneenlämmössä pehmentynyt rasva ja sokerit kuohkeaksi. Vatkaa joukkoon kananmuna. Sekoita kuivat aineet keskenään ja lisää taikinan joukkoon. Rouhi suklaat ja lisää lopuksi taikinaan. Sekoita tasaiseksi.

Pyörittele taikinasta palloja ja painele ne uunipelille leivinpaperin päälle (ei liian lähellekään). Paista pikkuleipiä 200 asteessa noin 10 minuuttia.

Vegaaninen Marianne-suklaakakku

Pohja:
1 pkt Muumikeksejä
75 g voita tai margariinia

Täyte:
6 dl soijavispikermää
350 g Fazerin tumma premium -leivontasuklaata
20 Marianne-karkkia murskattuna

Kuva: fazer.fi

Kuorrutus:

20 Marianne-karkkia murskattuna

1,5 dl soijavispikermaa

50 g tummaa suklaata

Pinnoita halkaisijaltaan 24 cm kakkuvuoan pohja leivinpaperilla. Murskaa muumikeksit ja sulata rasva. Yhdistä ja sekoita. Painele keksiseos kakkuvuoan pohjalle tasaiseksi pohjaksi ja laita kylmään kovettumaan.

Paloittele leivontasuklaa ja sulata vesihautessa tai mikrossa. Murskaa Mariannet esimerkiksi kaulimen avulla muovipussissa. Vaahdota soijavispikerma ja lisää sulatettu suklaa sekä Marianne-murska sen joukkoon. Sekoita tasaiseksi. Kaada täyte kakkuvuokaan keksipohjan päälle ja levitä tasaiseksi. Anna hyytyä kylmässä vähintään 3 tuntia, kuitenkin mieluiten yön yli.

Irrota kakku vuoasta ja valmista kuorrutus. Kiehauta soijavispikerma kattilassa ja lisää joukkoon murskatut Mariannet sekä suklaa. Sekoita tasaiseksi. Kaada kuorrutus kakun päälle niin, että kuorrute valuu hieman reunoille. Koristele kakku juuri ennen tarjoilua esimerkiksi Marianne-murskalla.

Piparkakkujäädyke

2 keltuaista

1 dl tomusokeria

4 dl kuohukermaa

3 dl piparkakkua

Murena piparkakut esimerkiksi kaulimen avulla muovipussissa ja vaahdota kuohukerma. Vatkaa keltuaiset ja tomusokeri vaahdoksi. Yhdistä vaahdotettu kuohukerma ja keltuaisvahto keskenään. Lisää joukkoon piparkakkumuru. Kaada seos esimerkiksi silikoniseen jäädykevuokaan ja laita pakastimeen vähintään viideksi tunniksi. Koristele esimerkiksi piparkakkumurulla, tai ranskan- ja amerikanpastilleilla. Piparkakkujäädyke on parhaimmillaan noin 20 minuutin sulatuksen jälkeen.

Vinkki: Jos syöjiä on yli kuusi henkilöä, kannattaa jäädyke tehdä kaksinkertaisella ohjeella.

Resepti on bongattu aikoinaan blogista saraparikka.com.

Vapaa-ajan harrastuksia näppärille hammaslääkäreille

Meistä moni oppii uusia hienoja taitoja simulaatiosalissa ja kliinisen hoitoharjoittelun parissa. Opiskelijoille tulee tutuksi ainakin sorminäppäryyttä lisäävä poran ja instrumenttien käyttö, sekä kärsivällisyyttä kasvattava odotus. Taitoja ajatellen on alun kaviteettien tuherruksista päästy valmistumisen koittaessa pitkälle. Olisi sääli olla käyttämättä hyväksi salissa opittuja taitoja myös uran ulkopuolella. Lisäksi joistain vapaa-ajan harrastuksista voi olla hyötyä myös työn parissa. Tässä artikkelissa esittelemme vapaa-ajan harrastuksia, joista hammaslääkärillä voi olla hyötyä työelämän kannalta, tai joissa hammaslääkäri voi hyödyntää töissä opittuja taitojaan.

Mustavalkofilmit ja suurradiologia

Elokuvateatterit ja mustavalkofilmit yleistyivät maailmalla 1920-luvulla ja vielä tänä päivänä joku taiteellinen hörhö niitä tekee meidän kaikkien suruksi. Näistä visuaalisesti latteista liikkuvista kuvista voi olla kuitenkin yhdelle hammaslääketieteen osa-alueen spesialisteille hyötyä. Kyseessä ovat suurradiologit.

Röntgensäteilyn avulla otettuja kuvia on teetetty vuodesta 1895. Vuosikymmenien tieteellisestä ja teknisestä kehityksestä huolimatta röntgenkuvat värjäytyvät edelleen mustan, harmaan ja valkoisen eri sävyihin. Näin ollen radiologiassa on tärkeää omata tarkasti mustan ja valkoisen spektrin eri nyanssit tunnistavat silmät.

Näitä silmiä ja hahmotuskykyä voi treenata mustavalkoelokuvia katsellessa. Paikallinen radiologi kertoo katsoneensa mustavalkoisia elokuvia jo vuosikymmenien ajan. Kertomansa mukaan hän ei näe enää vain mustaa ja valkoista, vaan Matriksin koodinlukijan tyyliin täyden skaalan eri värejä ja sävyjä.

Myös tieteellinen kirjallisuus tukee havaintoja silmien hahmotuskyvyn treenaamisen parantavan diagnostiikkaa. Amerikkalaistaustainen lehti *The Journal of Dental and Genital Radiology* toteaa yhdessä artikkeleissaan radiologien mustavalkofilmien katselun tai värisokeuden lisäävän oikeiden sementblastoomien diagnoosien määrää jopa 13%. Kaiva siis sinäkin vanhat kaitafilmit paikallisten antikvariaattien kaappien pohjilta, jotta erotat periapikaaliset tulehduslesiot tukikudosten liikakasvumuutoksista.

Kuva 1: Mikäli olet kolunnut jo kaikki Chaplinin klassikot, voin suositella esimerkiksi W.C.Fieldsin lyhytelokuvaa "The Dentist" vuodelta 1932.

Kuva 2: Hammas- ja genitaaliradiologiaan erikoistuvan lehden logo.

Hammaslääkäri sängynlaidalla

*Komedia vuodelta 1971 ohjaus John Hilbard
pääosissa Ole Soltoft ja Birte Tove.*

 Rahtiluokka 2,95€ »

 Tuote on poistunut. Ei enää saatavilla.

 Like 0 Twiittaa

 0 arostelua »

Nuori, naiivi ja selibaattiin sitoutunut hammaslääkäriopiskelija, Thomas, on kiperän paikan edessä. Hänen nymfomaani tätinsä on valmis antamaan Thomasille ja hänen koululleen miljoonia, jos Thomas vain osoittaisi anatomian osaamisensa makuuhuoneen puolella... Pystyykö Thomas vastustamaan tätiään ja päästä käsiksi rahoihin rikkomatta selibaattiaan? Onko mahdollista saada, haluamatta antaa?

Kuva 3: Muita hammaslääketiedeaiheisia laatu elokuvia katseltavaksi.

Sorminäppäryydellä rikkaaksi keplottelukonstein?

Dokumenttien, arvoesineiden ja taiteen väärentämisessä tulee harrastaa erityistä huolellisuutta. Karion simulaatiokurssilla meidät on opetettu äärimmäiseen tarkkuuteen. Niin Kaviteeteissa kuin taideteosten väärennyksessä pienikin rösö tai vääränlainen sipaisu voi koitua kohtalokkaaksi uran kannalta.

Hammaslääketieteen instrumenteilla voi luoda väärennöksiä esimerkiksi hiomalla kvartsikivistä timantteja ja myymällä niitä huolimattomille korukauppiaille. Vuonna 1985 eräät saksalaiset päättivät alkaa väärentämään vanhoja viinipulloja kaivertamalla pulloihin hammaslääkärin porilla kirjoituksia, joissa niiden sanottiin olevan peräisin 1780-luvulta. He olisivat päässeet palkkähästä, mutta vihainen väärennettyjen viinipullojen ostaja testasi

pulloista viinin Cesium-137 pitoisuudet, jotka osoittivat sisällön olleen pulloitettu vuoden 1944 jälkeen. Cesium-137 on peräisin ydinaseiden testauksesta ja käytöstä toisen maailmansodan jälkeen. Sitä löytyy kaikkialta, niin viinirypäleistä kuin rakennusmateriaaleista.

Ei siis kannata suuttuttaa väärennöksillään ketään, jolla on käytössä massaspektrometri ja rajaton varallisuus huijareiden kiinniottamiseksi. Väärennöksiä tehdessä kannattaa pysytellä pienissä rötöksissä, kuten väärennettyjen kahden euron kolikoiden kaiveruksessa.

Kuva 4: Esimerkki feikkikolikosta.

Kuva 5: Edellä mainitun tapauksen väärennetyt viinipullot, jossa teksti kaiverrettu hammaslääketieteellisin instrumentein. Massaspektrometritestin lisäksi kaiverusjälkiä tarkemmin analysoimalla havaittiin kaiveruksien olevan nykytekniikan instrumenttien tekemiä (mikroskooppiset porausjäljet).

Neulominen ja käsityöt

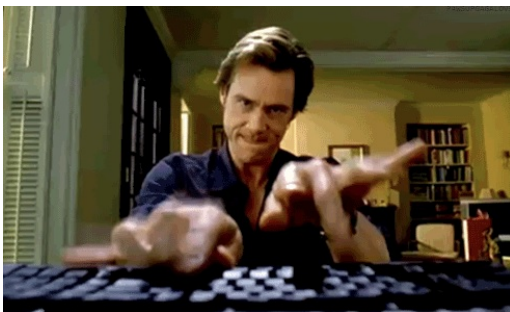
Onko sinulla jatkuvasti tarve nyplätä jotakin? Joitko liikaa kahvia aamulla? Kokeile neuloista! Jos et koe pelkästä hammaslääkärin työstä saavasi tarpeeksi pahaa niveltulehdusta, niin neulominen aiheuttaa sen varmasti. Käsityöt ylipäänsä vaativat sorminäppäryyttä. Jos sait karion opettajalta kehuja hienosta muovitäytteestä, kokeile vaikka kuvanveistoa savella tai marmorilla. Niissä ei alle millimetrin rösöt juuri haittaa, joten voisi kuvitella sen olevan mukavaa puuhaa.

Kuva 6. Isovanhemman kannustavia sanoja, oikealla taiteilijan kokemuksia kuvanveistosta.

Ohjelmistojen suunnittelu ja koodaus

Sorminäppäryydestä on usein hyötyä tietokoneiden parissa. Näppärimillä nakeilla kirjottaa näppäimistön avulla nopeasti tekstiä muille luettavaksi. Lisäksi ohjelmistojen tekemiseen vaadittava koodaus onnistuu hammaslääkäreillä fyysisten kykyjen puolesta varsin nokkelasti. Teoriapohjaista kokemusta koodaukseen hammaslääketieteen oppiala ei valitettavasti tarjoa, vaikka IT-osaamiselle olisi alalla tarvetta. Sen ainakin tiedän, että yksikään WinHitin tai Uranuksen suunnitteluun osallistunut ei ole tehnyt hammaslääkärin työtä. Välillä toivon osaavani koodata itselleni paremman potilastietojärjestelmän. Jos WinHit vielä muutaman kerran jäätyy kesken epikriisin kirjoituksen, olisi tullut ajallisesti säästeliäämmäksi ensin opetella koodaamaan ja tämän jälkeen tehdä parempi potilastietojärjestelmä.

Kuva 7: Jonkun enemmän tai vähemmän ahkeran ohjelmistosuunnittelijan työn tuloksena meidän ihana potilastietojärjestelmämme. Kyseessä ei ole mainos.

Opiskelun, työelämän ja harrastuksen yhteensovittaminen on joskus haasteellista. Koulussa ja töissä tulee opittua paljon monimutkaisia taitoja, mutta kaikkein terveintä vapaa-ajan viettoa lienee kaikki mahdollinen, mikä ei millään tavalla liity hammaslääketieteeseen 😊

Kuva 8: Elämän tärkeitä kysymyksiä.

Kirjoittaja Kalle Karvonen, HL5

VAALI ERGONOMIAASI ALUSTA ASTI

Merident Oy
Asemanrinne 9
FI-08500 LOHJA

019 325 447
info@merident.fi
www.merident.fi

Sof-Lex-kiekkujen käyttö

Käypä hoito -suositus | Julkaistu: 11.12.2019 | Tila: voimassa

Aihepiiri(t): Hammaslääketiede

Suomen Hoitovirheliiton ja Pseudohammaslääketieteellinen seura Apua ry:n asettama työryhmä

Suositus

Näytönastekatsaukset

Lisätietoa

Aiheen rajaus

- Suositus käsittelee pysyvien hampaiden ja maitohampaiden hiontaa Sof-Lex kiekkoja käyttäen suoralla ja epäsuoralla menetelmällä (suun sisäpuolinen ja ulkopuolinen käyttö) ¹⁰.
- Suosituksessa ei käsitellä
  - pulpan hoitoa (ks. Käypä hoitovirhe -suositus Hampaan juurihoito ⁵, ²).
  - hammastraumojen hoitoa
  - laaja-alaisia hampaiden kehityshäiriöitä (esim. amelogenesis ja dentinogenesis imperfecta) ja niiden hoitoa ¹⁰, ³
  - paikkaushoidon materiaalioppia, materiaalien aiheuttamia allergisia reaktioita ja limakalvomuutoksia sekä niiden hoitoa
  - resorptioiden hoitoa
  - purentasuhteen muutosta, purennan korotusta ja kuluneen hampaiston hoitoa
  - korjaavaa hoitoa, johon liittyy kruunutuksia ja puuttuvien hampaiden korvaamista proteettisella rakenteella ^A, ^C, ^B, ^B

Tavoitteet

- Suosituksen tavoitteina on
  - lisätä tietoa kiekkojen arkipäiväistämisen tuomista mahdollisuuksista
  - kiinnittää päättäjien huomiota Sof-Lex -kiekkujen käytöstä kansantaloudelle aiheutuviin kustannuksiin ja resurssien kohdentamiseen sekä optimaaliseen käyttöön ¹.
  - edistää suun terveyttä.

Kohderyhmät

- Suosituksen kohderyhminä ovat

- o hammaslääketieteen kandidaatit ja opetusklinikan henkilökunta
- o suun terveyden ammattihenkilöt ja heidän potilaansa
- o lääkärit ja muut terveydenhuollon ammattihenkilöt
- o päättäjät.

Riskitekijät

Taulukko 5. Potilaan riskiluokka ilmentää Sof-Lex-kiekkojen käytön jälkeen odotettavissa olevan kudostuhoon määrää huomioiden mahdolliset riskitekijät ^{89, 94}. Taulukon tulostettava versio: ⁸.

Luokituksen primaarikriteerit		Luokitusta modifioivat tekijät		
* = luokitus määritetään ensisijaisesti kiinnitys- tai luukadon mukaan, kun ko. tieto on saatavilla (suora näyttö)				
** = määritetään hampaasta, jossa eniten radiologista luukatoa (epäsuora näyttö)				
*** = Sof-Lex-kiekkon pahvipuolen karkeusaste ja kiekkojen käyttö omahoidossa voivat nostaa primaarikriteerein määritettyä riskiluokkaa, joten kiekkon karkeusaste ja omatoiminen käyttö huomioidaan riskiluokan määrittämisessä				
Sof-Lex-kiekkon käytön riskiluokitus	Potilaan kiinnitys- tai luukato edeltävän 5 käyttökerran jälkeen	% luukato / käyntikerta **	Sof-Lex-kiekkon pahvipuolen karkeusaste ***	Sof-Lex-kiekkojen omatoiminen käyttö ***
Luokka A: Matala riski	Ei havaittavissa	< 0,50	Sileähkö	Satunnaista
Luokka B: Kohtalainen riski	< 2 mm	0,50–5,0	Karkeahko	1-2 krt viikossa
Luokka C: Korkea riski	≥ 2 mm	> 5,0	Karkeasyinen	Päivittäin

Hampaan äkillisen morfologisen muutoksen havainnointi

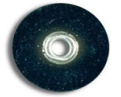
- Pallopäinen ientaskumittari approksimaaliväleihin
- Maehlum-karverin leikkaava reuna okklusaalipinnoille ^{10, 38}
- Tarvittaessa Bite-Wing-kuvat tai koko hampaiston ortopantomografia (OPTG). Toimitetaan kuvat suoraan potilasvahinkokeskukseen jatkotoimenpiteiden arviointia varten.

Sof-Lex-kiekkojen hallintatoimet

- Hallintatoimilla pyritään siihen, että hampaan pinnan iatrogeenisen kulumisen ja remineralisaation välillä on tasapainotila siten, ettei muutos pääse hallitsevaksi eikä hampaisiin synny iatrogeenista hampaan morfologian muutosta ⁴³.

- Seuraavilla toimilla pyritään hallitsemaan iatrogeenisten vaurioiden syntyä ja niiden potilaalle aiheuttamaa haittaa
  - Kivun hallintaan suositellaan toimenpiteen ajaksi sekä ylä- että alaleuan bilateraalista johtopuudutusta, tarvittaessa yleisanestesia tai lidokaiinisuumute [42](#), [13](#).
  - Potilaan voimien tarkkailu koko toimenpiteen ajan. Potilasta ei jätetä koskaan yksin hammaslääkärin kanssa (kts. Moniammatillinen yhteistyö Sof-Lex-kiekkojen käytössä) [6](#), [6](#) ja [7](#).
  - Hammaslääkärin oma käyttöturvallinen työasento. Vältetään Sof-Lex kiekon näkemisestä aiheutuva pelkoreaktio.
  - Kilpirauhassuojan käyttö
  - Endokardiittiprofylaksia (kts. taulukko [1](#) Mikrobilääkehoito)
  - INR-arvon selvitys toimenpiteen korkean vuotoriskin vuoksi (Varfariinin ja muiden antikoagulanttien potilaskohtainen tauotus. Konsultoitava aina hoitavaa lääkärinä).
  - Yleisen potilasturvallisuuden vuoksi Sof-Lex kiekkoja tulisi vastaanotoilla säilyttää vain lukituissa säilytystiloissa (kts. Moniammatillinen yhteistyö Sof-Lex-kiekkojen käytössä) [B](#), [4](#).

Taulukko 2. Ensisijaiset mikrobilääkkeet kerta-annosprofylaksissa [89](#), [94](#). Taulukon tulostettava versio: [3](#).

Riski	Ensisijaisesti	Penisilliiniallergikolle (muu kuin anafylaktinen reaktio) ¹⁾	Penisilliiniallergikolle (anafylaktinen reaktio)	
Sof-Lex Spiral -kiillotuskiekkon käyttö (taulukko 2) 	Aikuiset	Amoksisilliini 2 g	Kefaleksiini 1,5 g	Klindamysiini 600 mg
	Lapset	Amoksisilliini 50 mg/kg	Kefaleksiini 50 mg/kg	Klindamysiini 20 mg/kg
Erityisohuen hienon Sof-Lex-muotoilukiekkon käyttö (taulukko 2) 	Aikuiset	Amoksisilliini 2 g ± metronidatsoli ²⁾ 400 mg	Kefaleksiini 1,5 g ± metronidatsoli ²⁾ 400 mg	Klindamysiini 600 mg ± metronidatsoli ²⁾ 400 mg
	Lapset	Amoksisilliini 50 mg/kg	Kefaleksiini 50 mg/kg	Klindamysiini 20 mg/kg
Karkean Sof-Lex-hiontakiekkon käyttö (taulukko 2) 	Aikuiset	Lääkitys ensisijaisesti laskimoon, erikoissairaanhoido		
	Lapset	Lääkitys ensisijaisesti laskimoon, erikoissairaanhoido		

Pysäytyshoito

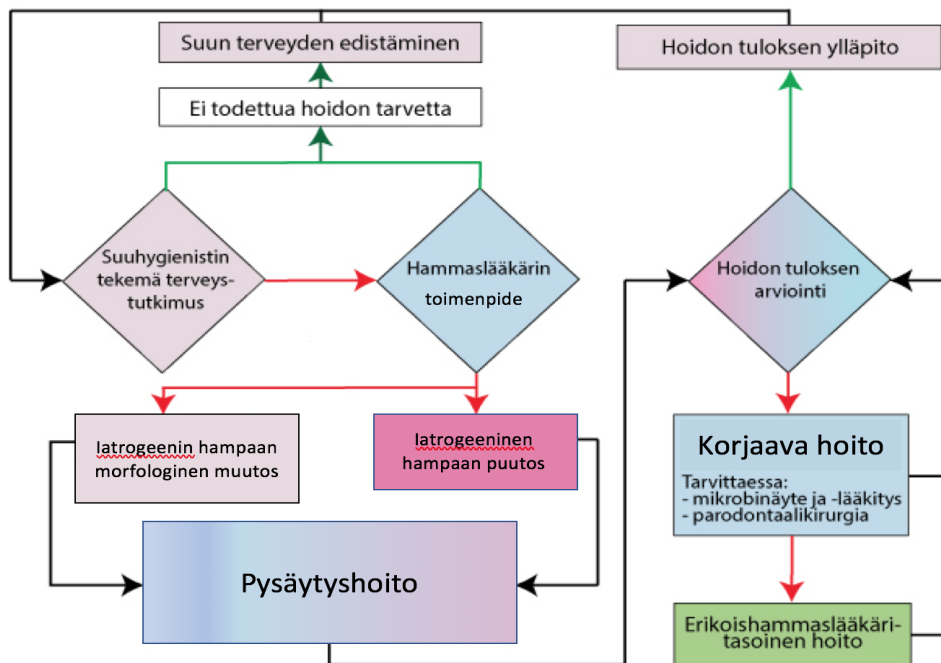
- Sof-Lex-kiekkojen käytön ensisijaisena pysäytyshoitona katkaistaan unitista virta pois pääkytkimestä. Tämän jälkeen toteutetaan potilaan ja henkilökunnan välitön evakuointi vastaanottokohtaisen poistumissuunnitelman mukaisesti lähimmälle kokoontumispaikalle [42](#), [13](#).

Korjaava hoito

- Sof-Lex-kiekon aiheuttaman iatrogeenisen hampaan morfologisen muutoksen korjaavana hoitona on purenna korotus suun ulkopuolella valmistettavilla yhdistelmämuovikruunuilla. Kuspien tuen puuttuessa parapulpaalinastojen käyttö on suositeltavaa. Muoviallergoille kruunut valmistetaan amalgaamista [6](#), [7](#).

Moniammatillinen yhteistyö Sof-Lex-kiekkojen käytössä

- Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu Sof-Lex -kiekkojen käytössä. Hoitajan on ojentettava kulmakappaleeseen kiinnitetty kiekko hammaslääkärille hammaslääkärin leuan ali, jolloin kiekko jää hammaslääkärin näkökentän ulkopuolelle [62](#), [63](#), [64](#). Tällä proseduurilla vältetään aiheuttamasta operatöörille toimenpidettä haittaava pelkoreaktio.
- Sof-Lex -toimenpiteen aikana hoitajan vastuu korostuu. On hoitajan vastuulla, että potilasta ei jätetä koskaan yksin hammaslääkärin kanssa. Ammattitaitoinen hammashoitaja tiedostaa Sof-Lex -kiekkojen käyttöön liittyvät riskit ja osaa hallita riskejä rajoittamalla hammaslääkärin Sof-Lex -kiekon käyttöä yhteen kertaan viikossa [6](#), [6](#) ja [7](#).
- Sof-Lex -peräisten iatrogeenisten hampaan morfologian muutosten ylläpitohoito sekä omahoidon ohjaus toteutetaan perusterveydenhuollossa moniammatillisella yhteistyöllä työryhmässä, johon kuuluu suuhygienisti, peruskoulutettu hammaslääkäri ja erikoishammaslääkäri.

Kuva 3. Tiimityö kiillotus- ja hiontakiekkojen käytössä. Suurena ja pienennä kuvaa napsauttamalla.

Komplikaatiot

- Sof-Lex-kiekkojen käyttö johtaa usein komplikaatioihin. Yleisimpiä käytöstä aiheutuneita komplikaatioita ovat
  - Multikuspaalinen kollapsi
  - Pulpaperforaatio [6](#)
  - Potilaan ja hammaslääkärin eristeiset paniikkihäiriötilat mukaan lukien akuutti ja traumaperäinen stressihäiriö
  - Sof-Lex-ihottuma (asfaltti-ihottuman kaltainen iho- ja limakalvovesio, kts. [1](#))
  - Huulivirhe tai huulihalkion aiheuttama vajaa huulisulku [10](#), [3](#)
  - Parodontiumin iatrogeeniset vauriot (sis. I-III asteen furkaatiolesiot)
  - Sof-Lex-syndrooma [9](#), [18](#)
  - Marginaalisen ikenen paikallinen hypoksia
  - Hoitoresistentti okklusaalipintojen vihlonta.

Kuva 1. Hampaan iatrogeeninen morfologinen muutos kuvattuna ensimmäisen kerran vuonna 1939. Lähde: Potilasvahinkokeskuksen kuva-arkisto. Suurena ja pienennä kuvaa napsauttamalla.

Sof-Lex-kiekkojen käytön indikaatiot

- Prekontaktien hionta
- Kontaktien hionta
- Hammaspoistot

Sof-Lex-kiekkojen käytön kontraindikaatiot

- Tämänhetkisen kokemukseräisen tiedon valossa Sof-Lex-kiekkojen käytölle ei ole löytynyt käyttäjäkokemuskartoituksen yhteydessä vasta-aiheita **22**, **44**, **45**.

Lopuksi

- Iatrogeeniset hampaiston morfologian muutokset on hyväksyttävä osana tavanomaista elämää. Lisäksi tarvitaan pystyvyyden tunnetta eli ihmisten uskoa omiin mahdollisuuksiinsa selvittää hampaistossa tapahtuvien muutosten kanssa.
- Kognitiivinen käyttäytymisterapia voi tarjota potilaalle keinoja käsitellä nopeasti muuttunutta hampaistoa.

Vastuun rajaus

- Käypä hoitovirhe -suositukset ovat kokemusasiantuntijoiden laatimia yhteenvetoja yksittäisten sairauksien diagnostiikan ja hoidon vaikuttavuudesta. Ne eivät korvaa hammashoitajan tai muun terveydenhuollon ammattilaisen (poislukien hammaslääkärit) omaa arviota yksittäisen potilaan parhaasta mahdollisesta hoidosta tai hoitamatta jättämisestä hoitopäätöksiä tehtäessä.

Tiedonhakukäytäntö

- Systemaattinen kokemusperäinen tieto on hoitovirhesuosituksen perusta.

Suomen Hoitovirheliiton ja Pseudohammaslääketieteellinen seura Apua ry:n asettama työryhmä

Jäsenet:

HLK Joel Hukkala (Iatrogenisten hampaiden muutosten ja puutosten tutkimuslaitos)

HLK Ira Heikelä (Suomen Sof-Lex-seura)

HKL Nonna Alén (MYU, Moniammatillisen yhteistyön uhrityöryhmä)

EHL, Tohtori Ville T. Olonen (Potilasvahinkokeskus)

Kirjallisuutta

1. Arthur, T.S. (1877) -- *strong Drink; The Curse and the Cure*: Philadelphia, Hubbard brothers, ...pp [PubMed](#)
2. Berridge, Virginia (2004) -- Why Alcohol is Legal and Other Drugs are Not: *History Today* 54(5):18-20 [PubMed](#)
3. Christopher, James ( ) -- *How to Stay Sober*: Buffalo, Prometheus, 191pp [PubMed](#)
4. Giles, GJ (1984) -- Student Drinking in the Third Reich Academic tradition and the Nazi Revolution: Berkeley (Calif.), Conf. on the Social History of Alcohol, 21pp. [PubMed](#)
5. Hensch, B.A. (1976) -- *Fast and Feast: Food in Medieval Society*: University Park, The Penn. State U Press [PubMed](#)
6. Herlihy, Patricia (2002) --- *The Alcoholic Empire: Vodka & Politics in late Imperial Russia*: NYC, Oxford, _pp. [PubMed](#)
7. Hirschfelder, Gunther (2003) -- Alkoholkonsumam Beginn des Industriezeitalters (1700-1815): *Vergleichende Studien zum gesellschaftlichen und kulturellen Wandel, Bd. 1: Die Region Manchester*: Wien, Bohlau Verlag, 384pp [PubMed](#)
8. Jewett, E.H. (1888) -- *The Two Wine Theory*: NYC [PubMed](#)
9. Karch, S.B. (1997) -- *A brief History of Cocaine*: Boca Raton, CRC Press, 202pp
10. Monroe, James ( ) -- *Hellfire Nation: The Politics of Sin in American History*: Yale Univ. Press, 575pp [PubMed](#)
11. Unger, R.W. (2004) – *Beer in the Middle Ages and the Renaissance*: Philadelphia, Univ. Pennsylvania Press, 319pp [PubMed](#)

DENTINA Ry sopimushinnasto

HIERONTA

30min 28€ (30€)
45min 38€ (40€)
60min 45€ (49€)
90min 65€ (69€)
120min 86€ (90€)

KUOPION FYSIOTERAPIA

FYSIOTERAPIA JA HIERONTA

www.kuopionfysioterapia.fi

Palvelut:

- TULES-fysioterapia
- klassinen hieronta
- urheiluhieronta
- parentalihasten käsittelyt
- triggerpiste käsittelyt
- nivelten ja lihasten mobilisointi
- fascia-käsittelyt
- kuivakuppaus
- massage gun

 Käsityökatu 41, 70100 Kuopio
 +358 44 209 4257
 info@kuopionfysioterapia.fi

Pieni monilokeroinen rakkaani

Odotan kotipihalla kyytiä sairaalalle. Syksyinen ja tuulinen sää heittää lehtiä päälleni ja roiskii pieniä pisaroita viereisestä kuralätäköstä säärilleni. Olen malttamaton, onhan tätä hetkeä odotettu jo puolisoni kanssa kuusi viikkoa. Luulisi hänen olevan ajoissa, sillä ei eilen saanut untakaan tämän päiväistä miettiessä. Kymmenen minuuttia odotettuani harkitsin juuri aloittavani lämmittävien haarahyppyjen aloitusta, kun pihatielle kurvaa tutun kuuloinen auto. Auto jarruttaa ja pysähtyy äkäisesti. Autosta kömpii ulos kiireisen oloinen puolisoni, joka pyytää anteeksi myöhästymistään, pomolla oli jotakin hyvin tärkeää sanottavaa. Hän avaa minulle pelkääjän paikan oven. Istun alas ja lähdemme matkalle. Yritin kuunnella hänen tarinaansa tämpäpäiväisestä työpäivästä, mutta kuuntelemiseen keskittyminen oli vaikeaa. Ajatukseni olivat jo tulevan sairaalareissun kimpussa. Hetken hiljaisuuden jälkeen puolisoni sanoo hänen työkaverinsa käyneen myös ultraäänessä muutama viikko sitten, kuulemma geeli tuntuu kylmältä ja jättää tahmean olon vatsalle. Hymähdin ja sanon, että uskon pienet tahmeudet kestäväni. Samalla isken autoa ajavalle kumppanilleni silmää, hän naurahtaa ja hymyilee.

Saavumme sairaalalle. Autopaikkaa etsiessämme ajaudumme pieneen sanaharkkaan, lisäksi puolisoni huomaa unohtaneen lompakkonsa työpaikalle, nähtävästi maksan poliklinikkamaksun lisäksi myös parkit. Sovimme kinat, emme halua tämän päivän tunnelman menevän pienestä kinastelusta pilalle. Vaeltelemme sairaalan käytävillä naistentautien osastolle, jossa ystävällinen osastonhoitaja ohjaa meidät odotusaulaan, tunnen kuinka minua alkaa hieman jännittää. Odotusaulan kaiuttimista puhuu YleX:n juontaja ja katson puolisoni kännykän ruutua vierestä, hän selaa tori.fi:stä kehoja ja vauvojen vaatteita. Mieleni täyttää lämpö ja jännitykseni muuttaa muotoa pienestä ahdistuksesta odottavaiseen tunnelmaan. Viimeiset viikot ovat olleet kuin vuoristorataa, heti ensimmäisestä huonovointisesta aamusta ja raskaustestistä. Olihan sisälläni kasvava pieni vauva täysi yllätys.

Hetken odotettuamme hoitaja kutsuu minut sisään, hämillään oleva puolisoni ei tiedä tuleeko hän mukaan ja katsoo minua silmiin epätietoisesti. Naurahdan ja otan häntä kädestä kiinni, vieden mukaan toimenpidehuoneeseen. Ultraäänihoitaja aloittaa tilanteen kevyellä tarinoinnilla. Hän kertoo omasta kokemuksestaan esikoisensa ensimmäisellä ultraäänikäynnillä. Hento ja nuorekas ulkomuotoni kai antoi hänelle ilmi tämän olevan myös minun ensimmäinen raskauteni. Istun toimenpidetuolille ja ultraäänihoitaja käy viereisestä huoneesta hakemassa joitain tarvikkeita, jotka hän unohti. Silmäilen vieressäni hieman vanhanaikaista ultraäänilaitetta, joka hurisee ja piipittää rauhoittavasti. Huomioni siirtyy puolisoani kohtaan, joka hieman hikisillä ja kylmillä käsillään ottaa kiinni omastani. Hymyilemme toisillemme sanaa sanomatta, kunnes hoitaja saapuu hätäisen oloisena paikalle. Joutui kertomansa mukaan toiselta puolelta naistentautien osastoa hakemaan tarvikkeita, jotka joku hosuva harjoittelija oli siirtänyt. Hetken kiihkon jälkeen hoitaja palaa takaisin asiakaspalvelemaan mukavaan sävyynsä ja aloittaa vatsani ultraäänikäsitteilyn. Hoitaja ruikkaa ultraäänigeeliä vatsalleni ja kiljahdan hieman, tunnelmaa keventäen. Geeli

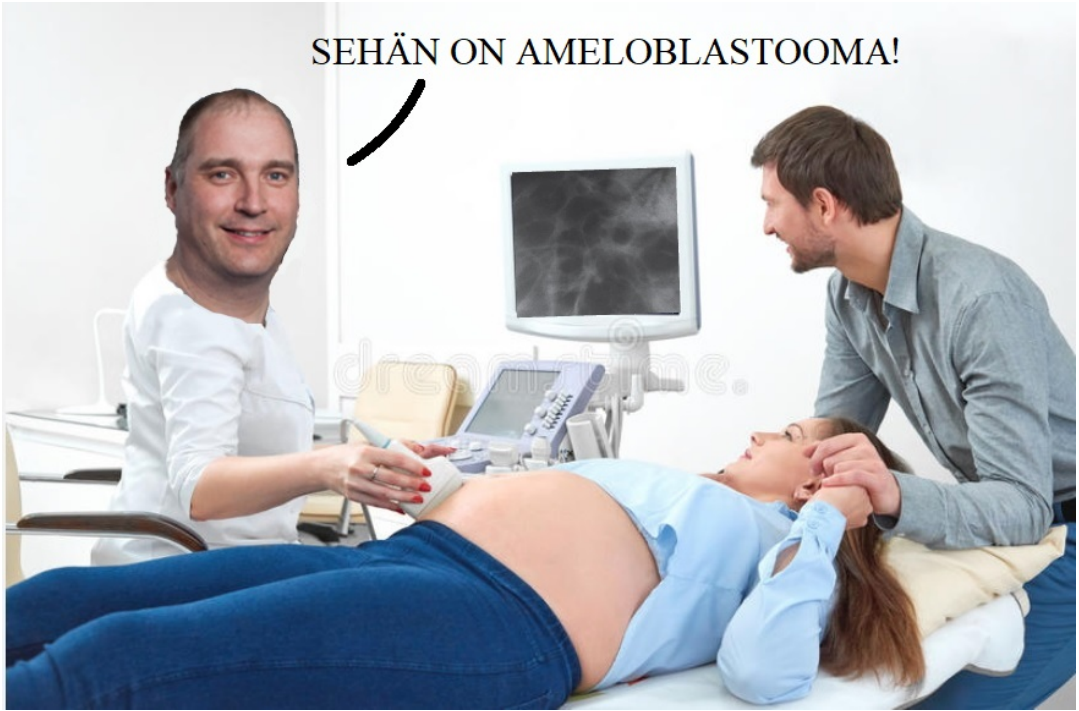
tosiaankin tuntuu kylmältä ja tahmealta. Odottava tunne pääni sisällä alkaa kasvaa, kun hoitaja asettaa laitteensa kärjen vatsalleni. Samalla puolisoni puristusote kädestäni voimistuu.

Hoitaja jatkaa sulavaa rupattelua samalla kun tutkii kohtuni sisältöä ultraäänilaitteella. Yllättäen, kesken lauseen hänen kasvonsa menevät kalpeaksi ja hänen hengityksensä salpaantuu. En tiedä onko kyseinen reaktio tavanomainen, kysyn mikä hätänä. Hoitajan eleet muuttuvat jokaisella ultraäänilaitteen asennon muutoksella hätäisemmiksi ja hänen ilmeensä häiriintyvämmiksi. Puolisoni yrittää kuikuilla ultraäänilaitteen monitorista mikä hätänä, mutta hän ei ymmärrä mitä kuvassa näkyy. Yhtäkkiä hoitaja jäädyttää näytön kuvan ja singahtaa pois laitteen äärestä ja ulos hoituhuoneesta. Kuulen hänen huutavan apua äänekkäästi käytävällä, juosten samalla pois päin hoituhuoneesta. Olen järkyttynyt ja peloissani. Mikä tulevassa lapsessani on vialla? Puolisoni tuijottaa hätäisenä monitoria. Yritän itsekin vilkaista, mutta emme saa kuvasta mitään tunnistettavaa selvää. Sisimpäni valtaa epätoivo. Johtuuko tämä siitä, että join yhden lasin viiniä raskaustestiä edeltävä iltana? Olinhan silloin ollut ainakin jo viikon raskaana. Sen lyhyen hetken aikana toimenpidepenkissä istuessani tunnetilani ailahtelevat epäuskon, syyllisyydentunnon ja tilanteen järkeilyn välillä. Ehkä hoitaja ylireagoi, tekee meille pilkkua tai vatsastani löytyy jotakin muuta mikä ei liity lapseeni. Olenkohan pienenä nielaissut jotakin, mikä on jäänyt vatsan seudulle jumiin ja näkyy nyt kuvassa?

Ajatukseni katkaisee juoksevien askelten ääni, joka kantautuu käytäviltä. Ovelle singahtaa tuttu hoitaja, joka kauhun täyttämällä ilmeellä jää paikoilleen ja osoittaa kohti ultraäänilaitteen monitoria. Hoituhuoneeseen singahtaa valkotakkinen lääkärin näköinen mies. Hän singahtaa määrätietoisin askelin kohti monitoria. Hän siirtää rauhallisesti mutta voimakkaasti stressaantuneen näköisen puolisoni monitorin edestä ja kertoo olevansa sairaalan yksi radiologeista, etunimeltään Jyrki. Katson vierestä, kun radiologi kumartuu kohti ruutua ja analysoi katseellaan näkymää. Jännitys sisälläni kasvaa melkein sietämättömästi. Haluan vastauksia tilanteeseen heti, en kestä tätä epätietoisuutta enää. Samalla vieressäni huoneessa ympyrää ravaava puolisoni murtuu kyyneliin ja kysyy radiologilta mikä lapsessamme on vikana. Hänen epätoivonsa tarttuu myös minuun ja purskahdan kyyneliin. Radiologi suoristaa selkensä ja samalla monitorissa näkyvää verkkomaista möykkyä osoittaen huudahtaa puolisololleni: ”Herra, puolisonne ei ole raskaana, vaan täällä kohdussa kasvaa radiologiselta näkymältään aivan selkeä ameloblastooma!”.

Kalle Karvonen, HL5

SEHÄN ON AMELOBLASTOOMA!

Sekoilua hammaslääketieteen parissa ympäri maailman

Oletko joskus mokannut potilastyössä klinikassa? Tuliko kolmannesta muovitäytteestäsi alimääräinen ja jouduit sen uusimaan? Kutsuitko kerran potilastasi vahingossa ”jäbäksi”? Vaikka meistä kandeista pienetkin mokat tuntuvat suurilta, täytyy välillä mieleen palauttaa alan realiteetit. Kaikki hammaslääkärit ovat ihmisiä (ainakin toistaiseksi) ja ihmiset tekevät virheitä. Yksi suu- ja leukakirurgistamme kertoi kerran kandikesänä juurihoitaneen väärän hampaan, mutta eipä tämäkään moka estänyt häntä uralla etenemästä kunniallisesti. Alalla suurimmat virheet rajoittuvat yleensä onneksi vain suuhun. Verraten esimerkiksi neurokirurgiin, jolle yksi aivastus skalpelli kädessä voi tarkoittaa potilaan puhekyvyn tai näön menetystä, vaikuttavat hammaslääkärin toimenpideriskit pieniltä.

Silti jotkut hammaslääkärit ympäri maailman pystyvät ällistyttävien määrin sähläämään potilastyössä joko tietämättömyyttään tai resurssipulan takia. Jotkut saattavat toimia jopa epäeettisesti, dollarit tai kunnia silmissä kiiluen. Tässä artikkelissa teemme pientä salapoliisityötä, kun sukellamme suuriin ja pieniin hammaslääketieteen skandaaleihin ympäri maailman, liittyen yksilöiden tai organisaatioiden sekoiluun.

Tapaus 1. Tuottokeskeiset yksityisfirmat ja North American Dental Group

Oletko joskus tehnyt huonon hoitopäätöksen? Esimerkiksi preparoinut hammasta, jossa on ollut karieslesio, joka paljastuu porauksen jälkeen alta pysähtyneeksi? Kauhea tunne, eikö vain. Se tunne näissä tilanteissa on tärkeä. Se kertoo siitä, että välität potilaasta ja haluat hänelle vain parasta mahdollista hoitoa. Kaikki eivät koe tätä tunnetta. Erityisesti yksityissektorilta löytyy hammaslääkäreitä, jotka ovat menettäneet täysin ammattietiikkansa. He tarjoavat potilaille kalliita hoitoja, joita he eivät tarvitse. Motivaationa näille hammaslääkäreille on taloudellinen tuotto ja yrityksen voittotavoitteisiin yltäminen.

Osa suomalaisista hammaslääkäreistä toimii satunnaisesti ammattietiikkansa ulkopuolella ja tuottaa palveluna hoitoja, joita potilas ei tarvitse. Kuitenkaan yhtä systemaattista ja epäeettistä potilaiden laiminlyöntiä ei tapahdu Suomessa verraten yksityispainoitteisiin ulkomaalaisiin terveydenhuollon järjestelmiin. Esimerkiksi Yhdysvalloissa terveydenhuollon tuottokeskeisyys aiheuttaa merkittävää ongelmia väestölle, heidän terveydelleen ja taloudelliselle tilanteelle. Amerikkalainen potilas maksaa keskimäärin tuplasti samasta terveydenhuollon palvelusta, kuin suomalainen (terveysvakuutuksen kustannukset vs. maksettujen verojen osuus terveydenhuollolle).

Pelottavana epäeettisyyden esimerkkinä toimii sijoittajajohtoinen North American Dental Group (lyhennettynä NADG). Johtoportaalalle kaikkein keskeisintä on tehdä tuottoa, tarkoitti se hoidon lääketieteellisiä perusteita tai ei. Useat eri potilaat ja henkilökunnan jäsenet ovat antaneet lehtihaastatteluja NADG:n hammaslääkärien tarpeettomista hoidoista ja taloudellisesta ahdingosta.

Vuonna 2020 julkaistu Lyhyt dokumentti "Open Wide" kertoo yrityksen toiminnasta potilaiden, hammaslääkärien, ulkopuolisten konsulttien, muun henkilökunnan ja johtohenkilöiden näkökulmasta. Useat eri henkilöt kuvailevat taloudelliseen tuottoon painottavia ja tarpeettomia potilaiden hoitoja. Johtoportaat ja hammaslääkärit kieltävät petolliset yrityksen strategiat.

Kuva 1: NADG:llä asioinut Potilas McClain kertoo HML Dan Krugerin suositelleen hänelle kiireellistä n. 6500 dollaria maksavaa proteettista hoitokokonaisuutta, johon kuuluu mm. neljä keraamista kruunua. Dokumentilla Dr. Kruger puolustelee omaa kantaansa haastattelussa. Lisäksi HML Krugernin vastaanotolla asioineet McClainin muut tutut kertoivat saaneen massiivisia laskuja hoitokokonaisuuksista. Kun McClain kävi hakemassa toisen mielipitteen eri hammaslääkäriltä, **hänellä ei todettu minkäänlaista hammashoidon tarvetta.**

Kuva 2: North American Dental Groupin tavoitteena on ostaa pienempiä yksityisyrittäjiä ja muuntaa näitä tuottavimmiksi hammashoidon yksiköiksi. Kuvassa oikealla 9-vuotias Gregory, jolle tehtiin 3-vuotiaana yhdeksän maitohampaan juurihoidot, **joista hän ei olisi tarvinnut yhtäkään.** Jälkeenpäin Gregory menetti neljä juurihoidetuista maitohampaasta ennenaikaisesti.

Yhtiön sijoittajajohtoinen hallinto kertoo yrityksen tavoitteena olevan parhaan mahdollisen palvelun tarjonta ja yksityishammaslääkärien tukeminen isomman ketjun alla. Sanoista huolimatta käytänteistä paistaa läpi tuottokeskeinen johtaminen. Esimerkiksi hammaslääkärien tuottorekisteri on firman sisällä julkista tietoa. Tällä yrityksen johto painostaa hammaslääkäreitä suurempaan tuottavuuteen ja palkitsee niitä, jotka tuottavat yritykselle eniten rahaa. Huonoiten tuottavat saattavat joutua myymään oman osuutensa firmasta ja saavat kenkää. Hammaslääkärit ja hammashoitajat kertovat systemaattisesta tuottokeskeisyyden painostuksesta keinolla millä hyvänsä. Osa kertoo yhtiön kannustaneen hoitoihin lääketieteellisiä syitä vastaan, kunhan tuottoa tulee. Kannattaa katsoa dokumentti Open Wide 2020.

Mitä tästä voimme oppia tulevina hammaslääkäreinä? Vaikka työskentelee yksityissektorilla, ei tärkeimpänä tavoitteena ole maksimoida tuottoja. Suomessa terveydenhuollon palveluiden yritysten johdossa työskentelee usein terveydenhuollon ammattilaisia, joilla ammattietiikan kautta on terve ymmärrys terveyspalveluiden tuottamiseen. Näin ollen Suomessa tuottokeskeisyys ei ole suuri laajamittainen ongelma. Tuottoon perustuvia epäeettisiä käytänteitä ei tule tukea hammaslääkärinä.

Kaikkea kaupallisuutta ei tarvitse alalta kuitenkaan kitkeä. Reilua markkinointia ja parhaan mahdollisen hoidon tarjoamista tulee edelleen harrastaa. Kalliita hoitokokonaisuuksia tulee potilaille tarjota, jos hoito on potilaalle parasta mahdollista. Aina tulee myös antaa taloudellisempia vaihtoehtoja ja olla painostamatta potilasta tiettyyn ratkaisuun. Potilas päättää itse omasta hoidostaan. Vähän alle puolet meistä tulee työskentelemään pääsääntöisesti yksityissektorin vastaanotolla. Muistakaa työssä eettisyys. Kaikkea ei kerkeä tehdä 30 minuutin vastaanottoajoilla, vaikka se tehokasta ajankäyttöä onkin. Kirjauksia ei saa myöskään laiminlyödä, vaikka niistä ei palkkaa tule. Potilaasta aidosti välittämällä pääsee hyvin pitkälle.

Tapaus 2. Rajalliset resurssit ja osaaminen

Adekvaatin hoidon taso vaihtelee maailmanlaajuisesti hyvin paljon. Jos toimit hammaslääkärinä maassa, jossa suurimmalla osalla ihmisistä ei ole pääsyä juoksevan veden äärelle, ei välttämättä karieksen hallinnan ja juurihoidon käypähoitosuositukset Suomen standardien mukaan päde. Kaikki nämä realiteetit tulee muistaa ennen kuin tuomitsee niitä kaikkia intialaisia tai venäläisiä hammaslääkäreitä, jotka kuvaavat epäaseptisiä ja välillä jopa suorastaan epätieteellisiä opetusvideoita Youtubeen muulle maailmalle nähtäväksi. Silti osaa

näistä videoista katsoo kauhistellen ja jopa paheksuen, sillä en omassa pienessä mielessäni keksi, miksi terveitä hampaita juurihoidetaan profylaktisesti tai esteettisistä syistä (internal bleaching).

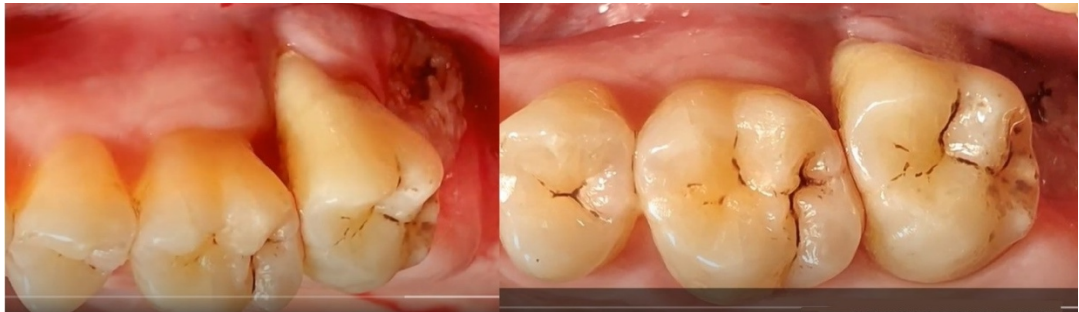
Jos tutustuu ulkomaalaiseen hammaslääketieteeseen videoiden kautta, pääsee myös osalliseksi ihanaa videopalveluiden kommenttiosiota. Kommenttipalstalla erimaalaiset hammaslääketieteen asiantuntijat ja maallikot tuomitsevat sekä haukkuvat toisiaan. Joskus kiistely pahentaa tilannetta, kun videolla nähtävää epätieteellistä toimenpidettä haukkuu toinen ulkomaalainen hammaslääkäri, joka vasta-argumenttina tuo esiin yhtä epätieteellisen hoitoratkaisun. Otetaan meidän lyhyen Case Studyn aiheeksi hampaiston autotransplantaatiot (hampaiston puutosten korvaus omilla luovutushampailla), sillä olen itse huomannut näissä AINA systemaattisia virheitä.

Esimerkkinä Pakistanissa vielä alaikäiselle tehty poistetun alamolaarin korvaus autotransplantoitulla viisaudenhampaalla ilman mitään aseptisuutta. Operatöörin hieno Rolex on pakko saada videolle, ja potilaalla ei ole liinoja tai edes suojalaseja. Lisäksi tapahtuu transplantaatiohampaan vääränlainen käsittely, joka johtaa todennäköisesti ankyloitumiseen (luutumiseen paikoilleen). Näin ollen hampaiston tavanomainen kasvu johtaa kyseisen transplantaatiohampaan pysymiseen paikallaan, kun muu leukaluu kasvaa normaalisti. Tästä aiheutuu infraokluusio. Näin ollen transplantaatiohammas tulee olemaan hyödytön. Ohessa Youtubesta otettuja omia lemppareita sinne päin tehdystä hammashoidosta. Ei saa kuitenkaan tuomita maansa sosioekonomiseen tilanteeseen sidottuja hammaslääkäreitä, ei Suomessakaan ollut mitään keinoa antaa nykytieteen mukaista adekvaattia hoitoa vielä 30 vuotta sitten.

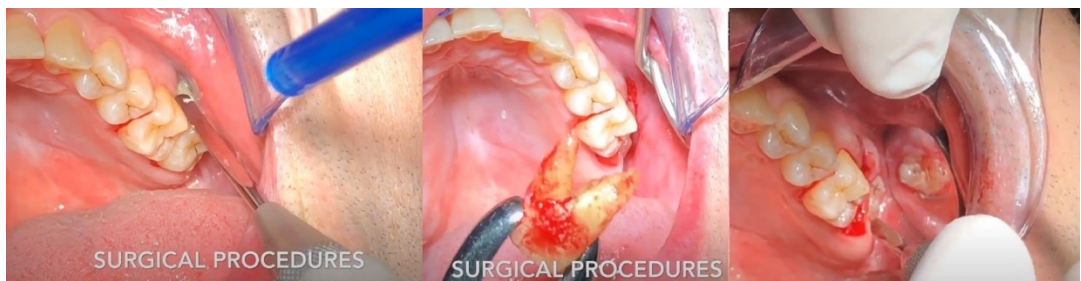

Kuva 3. Suomalainen poika hammashoidossa 1970-luvun alussa. Kuvassa oleva hammaslääkäri puuduttaa ilman hanskoja ja potilaan suojalaseja, huonolla ergonomialla sekä ilman valaistusta.

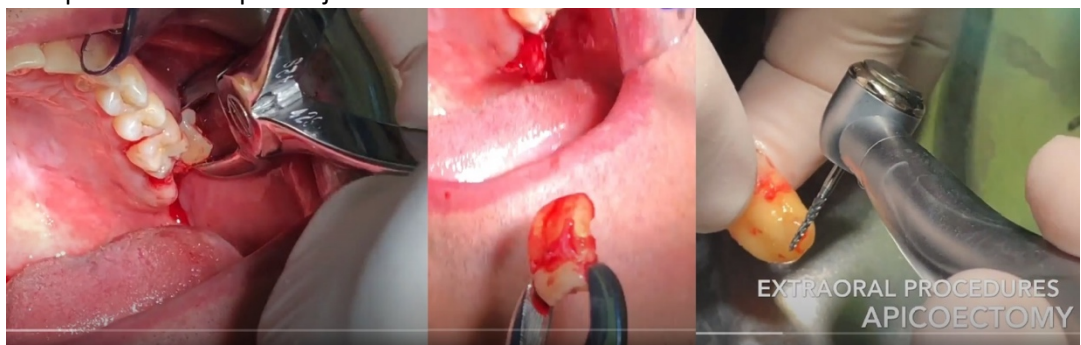
Toinen esimerkki italialaisen suu- ja leukakirurgin tekemästä autotransplantaatiosta kuvitettuna. (Video nimellä Tooth Autotransplantation)

Kuva 4: Autotransplantaatio 2. sektorille, jossa iäkkään potilaan parodontiittinen D.27 tarkoitus korvata puhkeamattomalla viisaudenhampaalla D.28. Miksi? D.27 muuten intakti, mutta parodontiittinen. Eihän tähän autotransplantaatio auta? Ensimmäinen virhe potilasvalinnassa ja hoidon indikaatioissa, potilaan tulisi olla nuori ja hampaan vielä kehittyvä, jotta transplantaatiohammas säilyisi vitaalina, eikä luutuisi. Hoitona itse suosittelisin parodontologista hoitoa ja tarvittaessa kirurgista luutuen rekonstruktiota esim. siirteellä, jos hammas halutaan välttämättä säilyttää.

Kuva 5: D.27 poisto ja D:28 paljastus tavanomaisesti, tässä ei sen kummempia, mutta edelleenkin hoidon indikaatiot mielessä pitäen, onko tämä kirurgia tarpeen ja hyväksi potilaalle? Hampaassa ja poistokuopassa tulehdusta (granulaatiokudos), jota ei pitäisi olla transplantaatiohampaan sijoitusalueella.

Kuva 6. Puhkeamattoman viisaudenhampaan D.28 poisto ja juurenkärjen preparaatio. Miksi? Eikö autotransplantaatiossa ole tarkoitus yrittää säilyttää transplantaatiohampaan juuren ympärillä olevan parodontaaliligamentin solut elossa, jotta hammas ei ankyloituisi? Jos hammas ollut puhkeamaton, miksi apikaalinen preparointi? Eihän hampaassa D.28 ole tulehdusta? Ja kaiken lisäksi operatööri tekee vain apikaalisen preparoinnin, jättää hampaan ytimen preparoimatta hampaan sisälle? Myös kommenttikentällä ainoassa kommentissa Dika tätä ihmetellee, ilman vastausta.

D Dika Rahmansyah 1 vuosi sitten
Why need to apicoectomy?
👍 👎 VASTAA

Kuva 7. D.28 apikaalisen preparaation jälkeinen juurenpään täyttö Cavitilla(?) ja aseointi paikoilleen ilman poistokuopan käsittelyä millään tavalla. Ihan nätti apikaalinen täyttö, mutta väärä aine (Miksi Cavit? MTA nykytietämyksen mukaan indikoitu). Näette myös, että hampaan juuren ympärillä olevat solut on hinkattu pois, aiheuttaen suurentuneen ankyloitumisen riskin. Lopuksi preparoidun D.28 aseointi D.27 poistokuoppaan, jossa vieläkin infektiio.

Kuva 8. Transplantoidun hampaan ompelu paikoilleen, lopputulos. Hampaan luutuki parodontiitin vuoksi liian vähäistä. Transplantaatiohampaassa tulee olemaan myös kiinnityskuduskatoa, jos edes säilyy paikallaan. Aseointi aivan liian kauas purennasta, tarvitsisi joka tapauksessa oikomishoitoa. Spontaani puhkeaminen ei hammasta asemoi paikoilleen. Tulee todennäköisesti luutumana paikalleen pois purennasta. Lopputuloksena poistettu parodontiittinen D.27, jonka tilalle asetettu leukaluuhun todennäköisesti ankyloituva viisaudenhammas, jossa hampaan ydin preparoimatta. Hammas ei tule

olemaan edes purennassa. Jos tulevaisuudessa aiheuttaa ongelmia, hammas tulee vaatimaan operatiivisen poiston, kun on leukaan luutunut. Mitä helvettiä.

Ei siis kannata ottaa omia oppejaan netissä leviävistä opetusluontoisista videoista ilman tervettä lähdekriittisyyttä. Omat epätiedosta tai kiireestä aiheutuvat mokat näyttävät näiden systemaattisesti virheellisten hoitoprosessien jälkeen pieniltä.

Tapaus 3. Meille kaikille sattuu ja tapahtuu, osa viattomasti, osa ei.

Viimeisenä käydään läpi tavallisia, eriskummallisia ja kauheita mokia, mitä alan ammattilaiset ovat saaneet aikaan. Virhetilanteet voivat kääntyä joskus jälkeensä komiikaksi. Myös muiden tragedioista saa itselleen parempaa mieltä. Mutta ollaan kuitenkin kaikille välillä sekoileville hammaslääkäreille armollisia. Sitä sattuu.

Quora

Q Search for questions, people, and topics

Anonymous

Answered June 5, 2015

This incident happened during my third year of college.

That was my second round of posting in the department of Oral surgery.

My patient was a middle aged man. His appearance said that he belongs to the poor economic class of the society.

And yes, much to my relief, I had extracted the tooth easily. (Thank God, my prayers were answered!!). I gave him the after extraction instructions and got his OP ticket so as to enter the procedure, I had done.

With much excitement, I started writing,

DC 26 EXTRACTED UNDER LA.

But wait....!!

Something struck my mind.

"Was that really DC 26 that I extracted?"

Oh no, just like I had thought, I had extracted 27 (it was a decayed tooth too...!!) instead of 26. I was like, "OMG! What have I done?"

Kuva 9: Amerikkalainen hammaslääketieteen opiskelija kertoo kolmantena opiskeluvuonnaan poistaneen vahingossa väärän poskihampaan. Hän toimi jälkikäteen oikein, kun kävi heti kertomassa opettajalle. Lopputulemana potilas kutsuttiin takaisin tuoliin ja oikea hammas poistettiin. Vahingossa poistettu väärä hammas oli myös reikiintynyt, eikä tämä virhe haitannut potilasta. Muistakaa, että myös hammaslääketieteen opetuslinikalla on protokolla väärän hampaan poistoon liittyen 😊

Researchers from the University Dental Hospital of Manchester looked at tooth removals in England from 2015 to 2019. Over the four-year period, dentists extracted almost 150 healthy teeth by mistake.

Kuva 10: Briteissä poistetaan vuosittain noin 30 väärää hammasta. Yhteensä poistoja tehdään noin 45 000. Virhemarginaali on siis n. 0,06%. Ei kauhean paha, mutta harmittaisihan sen.

LARGEST JURY VERDICT IN A DENTAL MALPRACTICE CASE IN COLORADO HISTORY

[On behalf of The Mahoney Law Firm, P.C. | Feb 24, 2017 | Medical Malpractice](#)

The Mahoney Law Firm recently obtained the largest jury verdict in a dental malpractice case in Colorado history. The verdict was for \$2 million dollars in a case where the defendant never made any offer.

Kuva 11: Vuonna 2013 Coloradolainen hammaslääkäri poisti potilaalta juurihoidetusta hampaasta kruunun ja kruunun tukena olleen kuitunastan kruunun sauman karioitumisen vuoksi. Tämän jälkeen hammaslääkäri porasi vinossa kulmassa vanhan kuitunastan aukon vierestä, perforoiden juurikanavan seinän ja asettaen uuden kuitunastan osittain potilaan yläleukaan. Hammaslääkäri ei ottanut röntgenkuvaa. Jälkeenpäin n. kuukausi myöhemmin potilaalla oli kipua hoidetussa hampaassa. Hammaslääkäri kertoi kivun olevan normaalia ja ei ottanut röntgenkuvaa. Kolme kuukautta myöhemmin potilas sai yleisoireita. Huonosti asetetusta kuitunastasta oli aiheutunut potilaalle jatkuva bakteremia, joka johti lopulta endokardiittiin. Potilas joutui sairaalahoitoon, jossa i.v. antibiootin sivuvaikutuksena sai pysyvän huimausoireyhtymän. Potilas ei enää kykene kävelemään, lukemaan, ajamaan autoa tai katsomaan televisiota. Hän sai oikeuden määräämänä korvauksia hammaslääkäriltä kahden miljoonan dollarin edestä.

Kuva 12: Laadukasta implantologiaa?

Here is a list of common mistakes made by dentists; mistakes that would merit a patient's decision to contact an experienced dental malpractice attorney.

- » Failure to diagnose a dental condition.
- » Misdiagnosis of a dental condition.
- » Extracting teeth that did not need extraction.
- » Administering anesthesia negligently.
- » Infections caused by dirty dental equipment and negligent care.
- » Mistakes performing root canal procedures.

Kuva 13: Mitä näistä kaikista selkkauksista opimme? Virheitä sattuu ja tapahtuu. Se vastuu omasta työstä kuuluu hoitavalle ammattilaiselle. Tärkeintä on olla hyvä ihminen, kohdata potilaita reilusti ja tasavertaisena olentona. Tavoitteena on aina parantaa terveyttä. Kunnioita muita ja myös itseäsi, sillä tuhannen piipussa työskentelevä stressipallo aiheuttaa riskiä turvallisuudelle. Havainnoi omat heikkoutesi ja löydä omat tapasi ehkäistä virheitä. Itse ainakin jankkaan hampaiden numeroita jatkuvasti mielessä, muuten ne menevät sekaisin. Siihen voit luottaa, että hyvään tarkoitukseen liittyvät pienet virheet eivät ole kohtalokkaita sinulle ja potilaalle. Hyvällä kommunikaatiolla pääsee pitkälle ongelmatilanteissa. Tervettä uskallusta, mutta myös malttia meille kaikille. 😊

Kuva 14: Laadukasta kommunikaatiota potilaan kanssa.

Kirjoittaja: Kalle Karvonen, HL5

